БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

44-дэхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 298 (11284) | 1966 оной декабриин 20, вторник | Сэн 2 мүнгэн

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

Нүхэр Леонид Ильич БРЕЖНЕВТЭ Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгохо тухай

Коммунис байгуулалтын, ороной өөрыгөө хамгаалха шадабарие бэхижүүлгын талаар Коммунис партиин, Совет гүрэнэй үмэнэ элитэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай фронтнууд дээрэ немец-фашис булимтарагшадта эсэргүүгээр хэгдэһэн тэмсэлдэ ехэ габьяатай байһаныень тэмдэглэжэ, жара наһа гүйсэнэтэйнь дашарамдуулан, нүхэр **Брежнев** Леонид Ильичтэ **Советскэ Союзай Геройн** нэрэ зэргэ олгожо, **Ленинэй** орден, **«Алтан одон»** гэжэ медалиие тэрээндэ барюулха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва. Кремль.
1966 оной декабриин 18

НҮХЭР ЛЕОНИД ИЛЬИЧ БРЕЖНЕВТЭ

Хүндэтэ хани нүхэр!

Коммунис партиин, Советскэ правительствын, уласхоорондын коммунис болон худалмэришэдэй хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша — Танние жара наһа гүйсэнэтэйтнай дашарамдуулан, КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет халуунаар, үнэн зүрхэнһөө амаршалан мэндэшэлнэ.

Бүхы ушар еһо мадэдаг наһан соогоо манай ленинскэ партиин агуухэ хэрэгэй түлөө, коммунизмын үзэл сурталай план мандахын түлөө Та тэмсэнэт. Партиин генеральна хараа шугамые эдэбхитэйгээр хамгаалхадаа, Та ажабайдалай ехэ һургуули гараһан, политическэ болон талын дүршэлтэй болоһон байнат. Түрүүшын табан жэлнүүдэй үедэ советскэ болон партиина хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ ябахадаа, Та социалис байгуулалтын хүсэ шадалаа ехээр зорюулһан, оронойнгоо индустриализацилалтын, хүдөө ажахые коллективизацилхын түлөө тэмсэлшэдэй түрүүшын зэргэдэ ябаһан байнат.

Гитлеровскэ булимтарагшадта эсэргүү Эсэгэ ороной хамгаалгын Агуухэ дайнай үеын хүндэ хушар туршалганууддай үедэ армиин политическэ таһагые, Урда болон 4-дэхи Украинска фронтнуудай политическэ управлениинүүдые толгойлжо байхадаа, дайшалха ябуулганууды харалан бэелүүлгэдэ Та сахэ хабаадалсат. Кавказай түлөө, Крымые, Украинэ сулөөлхын түлөө болон түүхэтэ байлдаанууддта ябалсажа гараат. Гайхамшагта политическэ худалмэрилэгшэ, ехэ һайн сэдьхэлтэй, эрэлхэг зоригтой хүн гэжэ Танние Совет Армиин сэрэгшэд болон командирнууд мэдэдэг.

Дайнай хойто тэхэ жэлнүүдтэ партиина болон гүрэнэй худэлмэриин шухалын шухала һалбаринуудые парти Танда даалгаа. Хаа хаанагүй — партиин Запорожскэ болон Днепропетровско обкомуудай нэгэдэхи секретарьнууд, Молдавиин болон Казахстанай компартиинуудай ЦК-нуудай нэгэдэхи секретарьнууд, КПСС-эй Центральна Комитедэй секретари, СССР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшын тушаалнуудые даажа байхадаа Та ехэ эрмэлзэлтэйгээр, большевистскэ абьяасшалтайгаар партиин, арадай агуухэ хэрэгэй түлөө тэмсээт.

Манай партиин хүтэлбэрилхы ядародо Та олон жэлэй турша соо оролсожо ябанат. Мэдэрэгдэһэн политическэ хүтэлбэрилэгшэ байһан Танние партиин Центральна Комитет хадаа партиин, ороной ажабайдалда шухала түргэ дүүргэһэн өөрынгөө октябриин (1964 он) Пленум дээрэ КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретаряар, партиин XXIII съездын һүүлээр КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретаряар һунгаһан байна.

Партиина болон гүрэнэй ажабайдалай ленинскэ еһо гуримые хүгжөөхэ, хамтаараа зүбшэжэ ажалаа эрхилхэ еһонуудые батадхаха, арадай ажахые бүри һайнаар хүтэлбэрилдэг болохо, ороной экономикые саашадань дэбжэхэ, ажалшадай байдал һайжаруулха, болбосоролоо дэшэлүүлхэ, арадуудай хани барисаа бэхижүүлхэ, Совет гүрэнэй өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые шангадхаха талаар һүүлэй жэлнүүдтэ хэгдэһэн ехэ ажал, Центральна Комитедэй Танай сахэ хабаадалсалтатайгаар хараалһан, КПСС-эй XXIII съездээр һайшаагдаһан хэмжээнүүд бэелүүлэгдэжэ байна. Эдэ хэмжээнүүдые бодотоор бэелүүлхэ арадай политическэ вождь, олониитэ эмхидхэгшэ, хүтэлбэрилэгшэ байһан манай ленинскэ партиин нэрэ хүндые бүри ехээр дэшэлүүлнэ.

Центральна Комитет, Советскэ правительство уласхоорондын үрэ ехэтэй политическэ хараалаа бэелүүлжэ байдаг, энэниинь бүхы совет арад ехээр дэмжэдэг байна. Дэлхэйн социализмын системые бэхижүүлхэ, империализмда эсэргүүсэн национальна болон ажалай хүдэлөөн харилсаань бэхижүүлхын түлөө, гүрэнүүдэй найрамдал бэхижүүлхын түлөө арадуудай хэдэг тэмсэлдэ олоо болохоор дэмжэжэ зорилготой энэ политика хараалан зохёолгоо Танай оруулһан ехэ туһа нэмэрие, уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэдэй хүдэлөөн шэнэ шатагаар жагсааха, бүхы оронуудай ажалшадай революционно һанал нэгэдэлые бэхижүүлхэ түлөө тэмсэн Танай ажал ябуулга манай парти болон арад үндэрөөр сэгнэдэг.

Та, Леонид Ильич, өөрынгөө үдэр бүриин бүхы ажал ябуулга эрхилхэдээ, эрилтэ ехэтэй байха, Та өөрсэтэй һайнаар хүдэлхэ, кадрнуудта анхаралтай һайнаар хандаха, түбшэн даруу, бэеэ үргэхэ ябадалда абсэнэгүй байха, доторын болон гадаадын политикын шухала асуудалнуудые шийдхэхэдэ гүнзэгы ехэ бодолтойгоор хандаха, марксизм-ленинизмын теории арюун сайбар байлгахын түлөө абсэшэгүйгөөр тэмсэхэ талаар үльгэр жэшээ харуулнат.

Эхэ оронойнгоо түлөө эсэшэ сусашагүй, олон янзын бүхы ажал ябуулгаараа коммунистнуудай, бүхы совет хүнүүдэй зүгһөө Та гүнзэгы ехээр хүндэлэгдэдэг болоһон байнат.

Хүндэтэ Леонид Ильич, элүүр мэндэ ябахыетнай, олон удаан жэлдэ ажаһуухыетнай, коммунизмын илан мандахын аша туһада үрэ ехэтэйгээр ажаллахыетнай Танда хүсэнэбди.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ | **СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ** | **СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ**

СССР-эй долоодохи зарлалай Верховно Соведэй хоёрдохи сесси

ГҮРЭН ТҮРЫН, ХҮН ЗОНОЙ АША ТУҺАДА

СОЮЗАЙ СОВЕДТЭ

СССР-эй Верховно Соведэй сесси Кремлиин Ехэ ордон соо гурбадахи үдэрөө боложо байна. 1967 ондо, түүхэтэ ойн жэлдэ арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй, Совет гүрэнэй бюджедэй проектнүүдые депутадууд тодорхойгоор зүбшэн хэлсэнэ. Нөөсэ арга боломжонуудаа үргэнөөр хэрэглэхэ, оронойнгоо экономико болон соёлые саашадань хүгжөөхын тула тон таатай эрхэ байдал хангаха, совет хүнүүдэй эрилтэ хэрэглэмжэ бүрин дүүрэн хангаха зорилготой ажаглалтануудые хэнэ, дурадхалнуудые оруулна.

Союзай Соведэй заседани декабриин 17-ной үглөөнэй 10 часта нээгдээ.

Нүхэд **Л. И. Брежневые, Г. И. Вороновые, А. П. Кириленкые, К. Т. Мазуровые, Н. В. Подгорные, М. А. Сусловые, П. Е. Шелестые, В. В. Гришиниие, П. Н. Демичевые, Д. А. Кунаевые, В. В. Щербицкиие, Ю. В. Андроповые, И. В. Капитоновые, Ф. Д. Кулаковые, М. С. Соломенцевые** халуунаар угтаба.

Союзай Соведэй түрүүлэгшын орлогшо **А. Шарипов** Туркмениин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, депутат **М. Гапуровта** түрүүлэн үгэ үгөө.

Табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб бэелүүлхын түлөө тэмсэлэй үрэ дүнгүүдһээ харахада, СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIII съездын баталһан Директивэнүүдые совет арад өөһэдынгөө түрэл, тон шухала хэрэг гэжэ хүлеэн абаад, бодото дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада бүхы хүсэ шадалаа зорюулжа байна. Промышленна продукци бүтээн гаргаха түсэб 11 һара соо 101,6 процент дүүргэгдээ. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, бүтээн гаргагдаһан бүхы продукци 10 процентээр нэмээ. Ажалай бүтээсэ 4,4 процентээр дээшэлээ гэбэ.

Нүхэр Гапуров республикын байгаалиин нөөсэ баялигые бүри һайнаар ашаглаха зорилготой хэдэ хэдэн дурадхалнуудые оруулаад, Кара-Богаз голой тадхалые коплексноор ашаглаха, Каракумда автомобилиин харгы бариха, сэбэрлэгдээгүй хлопок болбосоруулан шанаржуулгые һайжаруулха шухала гэжэ тэмдэглээ.

Армениин ССР-эй Каджаранска комбинадай экскаваторай машинист, депутат **А. П. Петросян** ороной зэдмолибденэй томо предприятинуудай нэгэндэ ажалладаг хүдэлмэришэдэй коллективэй амжалта тухай хэлэбэ. Каджаранайхид энэ жэлэйнгээ 11 һарын турша соо түсэбһөө гадуур хэдэн зуугаад мянган тонно малтамал гаргажа тушаагаа. Энэмнай предприятиин технологие эрид һайжаруулһанай үрэ болоно. Гэхэ зуура, комбинадтахи байрын-коммунальна барилгын, хүдэлмэришэнэй тосхонуудые болбосон болгохо хэрэгэй гээгдэжэ байһан ушар һанаата болгоно гэжэ депутат мэдүүлбэ. Эндэхи тосхонуудай хүн зон далайн нюруунһаа 2300 метр дээрэ газарнуудта ажаһуудаг, сэбэр уһаар дуталдаха ушар үзэгдэдэг. Эдэ районуудта гэр байрын, коммунально-ажаһуудалай барилга хэхэ мүнгэ һомолололгые нэмээхэ шухала байһые тодоруулха гэжэ оролдоһоной хэрэг бии аал гэбэ.

— Олохон депутадууд барилгын материалнуудай дутамаг байһан тухайда хэлэбэ. Энэ асуудал түрүүшынхеэ гаража байнагүй гэжэ, — СССР-эй барилгын материалнуудай промышленностиин министр, депутат **И. А. Гришманов** мэдүүлбэ. Түсэблэлгын талаар урда тээнь дура зоргоороо заабаринуудай үгтэдэг байһанһаа шалтагаалан, һүүлэй жэлнүүдтэ барилгын хэрэгэй, тэрэнэй гол бааза болохо барилгын материалнуудай промышленностиие хүгжөөлгын хоорондо алгасал гараһан байгаа. 1961—1965 онуудай турша соо капитальна хүдэлмэридэ һомологдоһон мүнгэнэй хэмжээн арадай бүхы ажахыда 43 процентээр нэмэһэн байхадань, харин манай промышленностьда тэрэл үе соо 15 процентээр хороһон байна. Цементын промышленностьда, барилгын керамикын, ханын материалнуудые үйлэдбэрилгэдэ зорюулан һомологдодог мүнгэнэй хэмжээн илангаяа ехээр хороһон юм гэжэ министр мэдүүлбэ.

Эстониин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, депутат **В. И. Клаусон** харгын барилга эмхидхэхэ, хүгжөөхэ асуудалнууд тушаа тодорхойгоор тогтожо хэлээ. Харгын муугаа шалтагаалан, оромнай жэл бүри хэдэн миллиард түхэригэй хохидолдо ородог, нэгэ үдэр хэдэн миллион хүнүүдэй хүдэлхэ сагые гээдэг байна. Барилгын хүдэлмэри хурдадхаха, харгынуудые һайжаруулха хэрэг арадай ажахые, соёлой байгуулалтые бүхы дээрэнь хүгжөөлгын эршэ темпһээ гээгдэнэ. Эдэ дутагдалнуудые усадхаагүй һаа, хото хүдөө хоёрой хүгжэлтэ ойртуулха тухай партиин XXIII съездын табиһан социально-политическэ тон шухала зорилгонуудай нэгые шиидхэжэ шадагдахагүй байна гэбэ.

КПСС-эй Псковско обкомой нэгэдэхи секретарь, депутат **И. С. Густов** хүдөө ажахы хүтэлбэрилгэдэ хабаатай экономическа хэмжээнүүдые улам нарижуулан һайжаруулха зорилго тушаа дэлгэрэнгыгээр хэлээ. Тэрэшэлэн хүдөө тосхондохи страховой хэрэг һайжаруулха шухала гэжэ нүхэр Густов тэмдэглээ.

Манай сесси совет хүн бүхэнэй ашаг туһада хабаатай тон шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ байна гэжэ Краснодарай хизаарай Курганинска районой «Маяк революции» колхозой түрүүлэгшэ, депутат **Б. В. Филатов** хэлэбэ. Парти, правительствамнай хүдөө ажахыгаа саашадань хүгжөөхын тула шухала үрэ ехэтэй хэмжээнүүдые һүүлэй үедэ бэелүүлээ. Эдэ хэмжээ ябуулгануудай аша үрэнь Кубаньдахи дундуур ажахы болохо «Маяк революции» колхозой байдал дээрэһээ элеэр харагдана. Манай артель 3 мянган гектар намарай шэнийсын га бүриһөө мүнөө жэл 34,8 центнер таряа ургуулжа абаа. Ажахын мүнгэн олзо 4,5 миллион түхэригһөө дээшэ гаранхай. Тэрэнэй 2 миллион шахуу түхэригынь жэл соохи ажалай түлөөһэнэй фондо ороо. Мүнөө дундуур колхозник ажаллаһан үдэр бүхэнэйнгөө түлөө 4 түхэриг 50 мүнгэ абана. Эндэхи зон баяртай хүхюун ажаһуна гэжэ тэмдэглэбэ.

Омско областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, депутат **П. М. Григорьев** табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбэй дүүргэлтэдэ областиин ажалшадай оруулһан хубита тухай хэлэхэ зуураа, 1967 оной түсэб экономико болон соёл болбосоролоо амжалтатайгаар хүгжөөхэ бүри ехэ арга боломжо олгоно гэбэ.

Партиин Калужска обкомой нэгэдэхи секретарь, депутат **А. А. Кандренков** КПСС-эй ЦК-гай һаяын Пленумэй угаа шухала удха шанартай байһые тэмдэглээ.

— Бүхы арад зоной зүгһөө бүрин дэмжэгдэдэг манай партиин бүхы ажал ябуулгань дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдал, арадуудай хоорондын хани барисаа мандуулха хэрэгтэ зорюулагдадаг, коммунис общество байгуулхын тула эб найрамдал амжалтатайгаар хүгжөөлгэдэ хандуулагдадаг. Тиимэл ушарһаа, эб эе таһалха гэдэг Хитадай хорото этэгээдүүдэй ябуулга тушаа хамаагүйгөөр хандаха аргамнайгүй. Манай бүхы ажабайдал марксизм-ленинизмын мүнхэ һургаалһаа эшэ үндэһэтэй юм. Ленинэй зааһан замһаа бидэниие ямаршье хүсэн хадууруулжа шадахагүй гэжэ нүхэр Кандренков мэдүүлбэ.

Ульяновска хүндэ оньһон нэрин станогуудые бүтээдэг заводой хүдэлмэришэн, депутат **Н. А. Волков** трибуна дээрэ гараба. Мүнөө жэл Ульяновска областьдо Ленинэй орден барюулагдаа. Ильичэй түрэһэн нютаг арадайнгаа ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ амжалта туйлаһанай түлөө ниимэ ехэ шагнал хайрада хүртөө. Эндэхи промышленна, хүдөө ажахын үйлэдбэриин 3 мянга гаран түрүүшүүл, худалдаа наймаанай, соёлой, элүүрые сахилгын, арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд правительствын шагналда хүртэбэ.

Баяр баясхалан үүсхэһэн эдэ хэрэгүүд табан жэлэй даабаринуудые дүүргэхын түлөө тэмсэлдэмнай бидэндэ, ульяновайхидта, шэнэ хүсэ нэмээгээ гэнэ.

НАЦИОНАЛЬНОСТЬНУУДАЙ СОВЕДТЭ

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй заседани мүнөөдэр Кремлиин Ехэ ордон соо, үдэрэй 2 часта эхилээ. Нүхэд **А. Я. Пельшее, А. Н. Шелепиниие, П. М. Машеровые, В. П. Мжаванадзые, Ш. Р. Рашидовые, Б. Н. Пономаревые** эндэ байгшад халуунаар угтаба.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ, депутат П. К. Байбаковай, СССР-эй финансын министр, депутат В. Ф. Гарбузовай элидхэлнүүдые депутадууд зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлөө.

Түрүүлэгшээр һууһан Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо **С. О. Притыцкий** Литвагай ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, депутат **К. К. Найриста** түрүүлэн үгэ үгэбэ. Республикымнай бүхы промышленность жэлэйнгээ түсэб декабриин 16-да дүүргээ гэжэ депутат мэдээсэбэ. Литвае индустрижуулгын хэрэгүүд тухай тодорхойгоор тогтон хэлээ. Түсэбтэ долоон жэлэй турша соо республика дотор промышленна продукци бүтээн гаргалгын хэмжээн 2,2 дахин нэмэһэн байна. Промышленностиин хэдэ хэдэн шэнэ һалбаринууд: химиин, электронно, радиотехникын үйлэдбэринүүд бии болгогдоо. Электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ 4 миллиард киловатт-час шахуу болонхой.

Арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй проект, ороной 1967 оной бюджедэй проект партиин XXIII съездын табиһан зорилгонуудта бүрин харюусана гэжэ Туркмениин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ, депутат **А. Клычев** тэмдэглэбэ. Республикын экономико болон соёлые 1967 ондо хүгжөөхэ түсэбүүд тухай тогтон хөөрөө. Тиихэдээ колхозууд, совхозуудай, хүдөөдэхи барилгын эмхинүүдэй материально-техническэ бааза бэхижүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдаха. Хүн зоной баян дэлгэр байдал улам һайжархань лабтай гэжэ мэдүүлбэ.

1967 оной шэнэ түсэб ба бюджедые баталха гэһэн депутадуудай дурадхалые нүхэр Клычев дэмжээ.

Сернурска районой Мустаевска дунда һургуулиин багша, депутат **З. А. Федорова** Мариин АССР-эй мүнөөнэй байдал тухай, ажалшадай баяр ба оролдолго тухай сессиин трибуна дээрэһээ хөөрэбэ.

Революциин урда тээ хэдэхэн өөдэгүй предприятинуудтай байһан энэ хизаарта мүнөө саарһа, целлюлозо, холодильник ба автомат прибор, радиогой хэрэгсэл болон электроприборнуудые, мүн ондоошье олон янзын продукци бүтээн гаргадаг заводуудай мантан томо корпусууд яларжа толоржо байдаг.

Арадай гэгээрэлдэ зорюулжа ехэ мүнгэ табиха тухай ороной арадай ажахын түсэбэй ба бюджедэй проект дотор хараалагданхай байна. Энэ ушар намайе илангаяа ехээр баясуулна гэжэ нүхэр Федорова тусхайлан тэмдэглэбэ.

Мариин республика дотор, бүхы орон соохидол адляар, бүгэдэ ниитын найман жэлэй һуралсал бэелүүлэгдэнхэй, дунда һургуулинуудай тоо улам нэмэжэ байна. Энэ ушар хэнииешье гайхуулнагүй. Юундэб гэхэдэ, урдань хүдөө тосхондо, тэрэнһээ байтагай бүхы волость дотор үзэг бэшэг мэдэхэ гансахан хүнэй бии байдагые үндэр наһатай һунгагшад һанана бэзэ. Мүнөө республикын вузнууд, техникумүүд болон һургуулинуудта 160 мянга гаран хүн гэхэ гү, али 1000 хүн бүхэнэй 250-ниинь һурана.

Нүхэр Федорова республика доторхи һургуулинуудай, медицинын эмхи зургаануудай байра барилгын хэрэг һайжаруулха тухай хэдэ хэдэн тодорхой асуудалнуудые табиба.

ВЦСПС-эй секретарь, депутат **В. И. Прохоров** ерэхэ жэлэй арадай ажахын түсэб дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ профсоюзна эмхинүүдэй бэелүүлхэ зорилгонууд тушаа тогтоо.

—Коммунис парти, Советскэ правительство ленинскэ гадаадын политика хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэн, Советскэ Союзайнгаа нэрэ хүндые бүхы дэлхэй дээрэ улам дээшэнь үргэхын тула шухала бүхы юумэ хэнэ. Эб эе таһалхые һэдэгшэ пекинэйхидэй хэды хардаба гүрдэбэшье, социалис оронуудай, дэлхэйн коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэл улам бэхижэжэ байна,—гэжэ КПСС-эй Башкирай обкомой хоёрдохи секретарь, депутат **Л. А. Бородин** мэдүүлбэ.

Тиихэтээ хамта Башкирай арадай ажахые, тусхайлан хэлэбэл, нефтиин промышленностиие саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудта тогтоо.

Латвиин ССР-эй Наукануудай академиин президент, депутат К. К. Плауде республикын хүдэлмэришэд болон колхознигуудай туйлаһан амжалтануудые тэмдэглээд, ороной экономико ба оборонно хүсэ шадал улам саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ мүнөө сагай эрдэм ухаанай дүүргэхэ үүргэ тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэбэ.

Латвида эрдэм-шэнжэлэлгын олохон тодорхойлго нэбтэрүүлэгдэн дэлгэрүүлэгдэнхэй. Эрдэмтэд болон бодото ажал эрхилэгшэдэй хани харилсаае улам хүгжөөхэ, эрдэм-шэнжэлгын эмхи зургаануудай, промышленна, хүдөө ажахын предприятинуудай хоорондын харилсаа холбоо бэхижүүлхэ шухала байһаниинь бодото байдалһаа харагдана. Дээдэ һургуулинуудай студентнүүдые шэнжэлгын хүдэлмэридэ олоор хабаадуулха шухала.

Киргизэй ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, депутат **Б. Мамбетов** үгэ хэлэхэдээ Киргиздэхи эдлүүриин бүхы газарай 82 процентнь гол түлэб хада ууланuудта байдаг бэлшээринүүд болоно. Хадын тунга газарнууд мяха, ноохо бүри ехээр абаха, малай тэжээл ехээр бэлэдхэхэ нөөсэ баялиг болгогдохо зэргэтэй. Тиихын тула эгсэ ташалуур газарнуудта, байгаалиин бэрхэтэй оршон байдалда хүдэлгэгдэхөөр тусхай техникэ хэрэгтэй байна гэбэ.

СССР-эй тракторна, хүдөө ажахын машина бүтээлгын министр, депутат **И. Ф. Синицын** СССР-эй Верховно Соведэй сессиин трибунаһаа энэ министерствын нэрээр хэлэгдэһэн шүүмжэлэлые зүб гэжэ мэдэрбэ. Тиигээд КПСС-эй XXIII съездын, партиин Центральна Комитедэй Пленумүүдэй табиһан зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэнь хүдөө нютагуудай ажалшадта туһалха зэргэтэй шэнэ машинанууд тухай тодорхойгоор тогтожо хэлээ.

Арадай ажахы 1967 ондо хэдэн зуугаад мянган трактор, таряа хурьяаха олон комбайн ба хүдөө ажахын бусад машинануудые абаха байха гэжэ министр мэдээсэбэ. Мелиорациин хүдэлмэри хэхэ техникэ нилээд олоор бүтээгдэн гаргагдаха.

Депутат И. Ф. Синицынэй үгэ хэлэһэнэй һүүлээр Национальностьнуудай Соведэй заседани дүүрэбэ гэжэ соносхогдоо.

Сесси декабриин 19-дэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ байна.

(ТАСС).

КАРА-КАЛПАКСКА АССР. **Тахиаташска ГРЭС-эй гурбадахи ээлжээнэй барилга хэгдэжэ байнхай. Тэрэнэй ашаглалгада үгтэхэдэ, станциин ниитэ хүсэн хоёр мянган киловатт болохо. Зураг дээрэ: котёлые тодхолго.**
ТАСС-ай фотохронико.

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ ҮСЭГЭЛДЭРЭЙ ҺОНИН

ҺҮҮЛШЫН ТУЛГА

Улаан-Үдэһөө Галуута-Нуур, саашань Хяагта город хүрэтэр электролиниин һүүлшын тулга үсэгэлдэр табигдажа эхилээ.

Табигдажа эхилһэн түмэр тулгын үндэр 70 метрһээ үлүү, шэгнүүрынь 72 тонно. «Востоксибэлектросетьстрой» трестын оньһожоруулагдамал 42-дохи колонныын хүдэлмэришэд харюусалгатай энэ ажал дүүргэжэ байнхай.

Тулгын хабсарган табигдахатай хамта республикымнай ниислэл Улаан-Үдэһөө баруун-урда зүгэй аймагуудта электрын элшэ дамжуулагдаха. Мүн эдэ районууд Сибириин нэгэдхэмэл энергетическэ системэтэй холбогдохо.

ХОЛЫН АЙЛШАД

Аяар холын Захааминһаа айлшад ерээ гэһэн мэдээсэл Яруунын колхоз, совхозуудаар сахилгаан түргэнөөр тараба. Республикымнай баруун захын Хамар дабаанай хангил уулата аймагһаа ерэһэн колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд эбэртэ мал таргануулдаг яруунынхидай дүршэлтэйнь танилсаа. Эдэнэр Исэнгын, Яруунын совхоздо, «Дружба», «Коммунизм» колхозуудта хүрөө.

Үбэлэй хүйтэндэшье шахамал үхэрнүүдэйнгээ шэгнүүр сүүдхэдэ 800—1000 граммаар дээшэлүүлжэ байһан Яруунын совхозой малшадай дүршэлтэй танилсажа, ехэтэ һайшаагаа.

Республикымнай хоёр захын аймагуудай түлөөлэгшэд саашадаа хоорондоо мүрысэхэ, Совет засагай 50 жэлэй ойе эрхимээр угтаха гэжэ хэлсээ.

М. ЯКОВЛЕВ.

ҮШӨӨ НЭГЭ АМЖАЛТА

Үсэгэлдэр, декабриин 19-дэ, Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадай «Ажалай бэлэгүүдэй дэбтэртэ» үшөө нэгэ амжалта тухай бэшэгдэбэ. Энэ үдэр комбинадай коллектив валовой продукци гаргаха жэлэйнгээ түсэб дүүргээ.

Тушаан абаһан мал үүсэлэлгын цехэйхид эгээл түрүүлэн энэ дэбтэртэ гараа табиха золтой байба. Мүнөө тэдэнэр жэлэй түсэбһөө гадуур 3000 тонно мяха холодильнигта тушаанхай.

Пельмень хэдэг, техническэ полуфабрикадуудай, үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдые гаргадаг цехүүдэй хүдэлмэрилэгшэд табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбөөр ажаллажа эхилээ.

Г. СТЕПАНОВ.

ШАСАРГАНЫН ТОҺОН

Эмнэлгын талаар шасарганын тоһон арадай дунда илангаяа суурханхай. Зүгөөр тэрэниие олохонь тон бэрхэтэй байдаг. Юуб гэхэдэ, шасарганын тоһон манай орон дотор гансал Бийск хотодо буйлуулагдан гаргагдадаг.

Унда гаргадаг Улаан-Үдын заводой витаминна цехэйхид шасарганын тоһоной технологи үйлэдбэридөө нэбтэрүүлһэн байна.

Үсэгэлдэр витаминна цехэй коллектив түрүүшынхеэ шасарганын хэдэн килограмм тоһо үйлэдбэрилэн гаргаба.

Һаяын үдэрнүүдтэ шасарганын 150 тонно үрэ жэмэсһээ шадитэ энэ эм буйлуулагдан гаргагдахаар хараалагдана.

Иигэжэ Улаан-Үдэдэмнай шасарганын тоһо үйлэдбэрилдэг предприяти бии болобо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой лабораториие даагша Мария Николаевна Болотова бэлэн болоһон продукциин шанар шалгажа байна.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

ПАРТИЙНА ХРОНИКО

ШҮҮМЖЭЛХЫ АЖАГЛАЛТАНУУДААР

Түнхэнэй аймагай партийна эхин организацинууд, совет болон ажахын эмхи зургаанууд нёдондо үнгэрһэн районой 38-дахи партийна конференци дээрэ, мүн тоосоото-һунгалтын суглаанууд дээрэ коммунистнуудай хэлэһэн шүүмжэлхы ажаглалтануудые бэелүүлхэ тушаа ехэхэн хүдэлмэри ябуулна. Гэхэтэй хамта, малшадай культурна, ажаһуудалай эрилтэнүүдые дүүргэхэ, эмнэлгын эмхи зургаануудые, медицинын хүдэлмэрилэгшэдые, багшанарые байра байдалаар хангаха, һургуулинуудые үргэдхэхэ тушаа тэндэ горитой хэмжээнүүд абтанагүй.

Энэ асуудал КПСС-эй райкомой бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, коммунистнуудай шүүмжэлхы ажаглалтануудые хүсэндэнь хүргэхэ зорилгоор зохихо хэмжээ ябуулганууд хараалагдаба.

ҺУРАЛСАЛАЙ-ХҮМҮҮЖҮҮЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИ ҺАЙЖАРУУЛХА

Дунда-Худанай наймаи жэлэй һургуулида һуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин ябаса тухай асуудал партиин Хориин райкомой бюро дээрэ табигдаба. Тус һургуулида математикаар, ород хэлээр олон үхибүүд муу сэгнэлтэтэй. Физикын, биологиин, ород хэлэнэй, математикын хэшээлнүүдтэ харуулан ойлгуулха зүйлнүүд багаар хэрэглэгдэнэ гэжэ бюрогой тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ. Тэрэшэлэн класһаа гадуурхи хүдэлмэринүүдтэ ехэхэн дутагдалнууд бии. Байгуулагдаһан олон кружогууд хүдэлнэгүй.

Юрэнхы дунда һургуулинуудай хүдэлмэри саашадань һайжаруулха хэмжээнүүд тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ тухай тодорхой хэмжээнүүдые абахыень һургуулиин дирекциие райкомой бюро уялгалаа.

ХОЛБОО БАРИСААГАА БЭХИЖҮҮЛХЭ

ВЛКСМ-эй райком эхин комсомолой организацинуудые ямараар хүтэлбэрилжэ байнаб гэһэн асуудал партиин Улаан-Үдын хүдөөгэй райкомой бюро дээрэ һаяхан зүбшэгдэбэ. Калининай нэрэмжэтэ, «Дружба», Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудай комсомолой организацинууд һүүлэй үедэ хамтын суглаануудые хаба сагтань үнгэргэдэг, тэрээн дээрэ залуушуулые сэдьхэл хүдэлгэмэ асуудалнуудые табидаггүй гэжэ тэмдэглэгдэһэн. Эндэхи комсомолшуул нииты хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаһагүй.

Гэхэтэй хамта, КПСС-эй райкомой бюро дээрэ тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, ВЛКСМ-эй райком комсомолой эхин организацинуудтай бага харилсадаг, залуушуулай таһин барисаагаа һайса бэхижүүлнэгүй байна. Райкомой хүдэлмэрилэгшэд, бюрогой гэшүүд комсомолой организацинуудай хүдэлмэриие бага һонирхоно. Тэдэнэр залуушуулай урда лекци, элидхэл үсөөнөөр хэнэ, комсомол, залуушуулай эдэбхи үүсхэлынь һулаар дэмжэнэ гэһэн шүүмжэлэл гараа.

Хүдэлмэридэ бии байһан эдэ болон бусад дутагдалнуудые дары усадхаха тушаа хэмжээ абахыень ВЛКСМ-эй райкомдо партиин райкомой бюро дурадхаба.

Ц. ШАНЮШКИНА.

СОВЕДҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ

САГ ҮРГЭЛЖЭ АЖАЛЛАГ ЛЭ

Ажалшадай депутадуудай аймагай, городой, сомоной, сельскэ болон поселково Соведүүдэй эүгһөө ажахын, соёл культурын байгуулалтые ударидаха, арад зонтой холбоо барисаагаа бэхижүүлхэ талаар ябуулдаг хүдэлмэриин элдэб аргануудай дунда Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудай ажал угаа ехэ үүргэтэй. Эдэ комиссинууд өөһэдынгөө хүдэлмэридэ хэдэн мянгаад эдэбхитэдые хабаадуулдаг гээшэ. Саг үргэлжын комиссинуудай олонхинь ажахын, соёл культурын байгуулгадахи ажалай дутуу дунданuудые зайсуулха талаар эдэбхи үүсхэл гарган, нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомой үдэр бүриин хүдэлмэридэ аша туһа үзүүлдэг.

Мухар-Шэбэрэй аймагай Хонхолойн, Шаралдайн, Мухар-Шэбэрэй сельсоведүүдэй саг үргэлжын зарим комиссинууд илангаяа эдэбхитэйгээр ажалладаг. Эдэ өөһэдынгөө ябуулха ажалые эртэнһээ түсэблэн, хэн юу хэхэ, ямар хэмжээнүүдые бэелүүлхэ тухайгаа нягтаар зүбшэн хараалдаг байха юм. Соведэй сесси, гүйсэдкомой заседани дээрэ табигдаха асуудалнуудые нютагай байдал дээрэһээ ажаглан, һунгагшадтаяа хөөрэлдэжэ, бодото байдалые шэнжэлэн бэлэдхэдэг. Жэшээлхэдэ, Хонхолойн сельсоведэй худалдаа наймаанай саг үргэлжын комисси (түрүүлэгшэнь А. И. Рычкова) нютагайнгаа магазинууд болон столовонуудай хүдэлмэриие шалгажа, олон дутуу дунданuудые элирүүлбэ. Тэрэнь ямар шалтагаантай байгааб гэхэдэ, тус сельпогой түрүүлэгшэ Белоусов олониитын хэрэгсэл һайнаар хангаха тушаа ямаршье анхарал табидаггүй, эд хэрэглэгшэдэй эрилтэдэ хайша хэрэгээр хандадаг байһан. Энэ байдалые Соведэй сесси дээрэ табижа, сельпогой түрүүлэгшын тушаалда нүхэр Белоусов саашадаа ажаллажа шадахагүй, тэрэниие һэлгэхэ тухай дурадхал оруулагдаа. Комиссиин энэ һанамжые сельсоведэй гүйсэдком, мүн аймагай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин правлени дэмжээ һэн. Мүнөө сельпогой ажал эрид һайжараа.

Ниитын гурим ба социалис хуули сахиха талаар саг үргэлжын комисси (түрүүлэгшэнь нүхэр Парфенов К. А.) Ленинэй нэрэмжэтэ, «Искра» колхозуудта хүдөө ажахын артелиин Устав хазагайруулһан, ажалшадай мэдүүлгэ, гомдолые хаража үзэлгые нобшоруулһые, албан хойрог ябадал гаргаһые элирүүлэн, тэрэниие заһан заларуулха тушаа хэмжээ абаһан байха юм.

Мухар-Шэбэрэй аймагай Соведэй худалдаа наймаанай болон ниитын эдеэ хоолой хэрэгые эрхилдэг саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ А. В. Пузырёва ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинадай финансова ажал ябуулга тухай асуудал аймагай Соведэй сесси дээрэ зүбшэн хэлсэхэдэ, нэмэлтэ элидхэл хэһэн, автоажахын хүдэлмэри тухай гүйсэдкомой заседани дээрэ тусхай асуудал бэлдэһэн, эдэбхитэй оролсоһон байна. Тус комиссиин гэшүүд худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэриие ходо шалгажа, элирһэн дутагдалнуудыень зайсуулха талаар хэмжээ абажа байхынгаа хажуугаар, Соведэй абаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые хинадаг заншалтай. Депутат А. В. Пузерова аймпотребсоюзай сельпонуудай заседанинуудта ходо хабаадалсажа, аймаг дотороо хүн зоной хангамжын али зэргые мэдэжэ байдаг болонхой.

Зэдын аймагай Соведэй хүдөө ажахын талаар саг үргэлжын комисси аймагайнгаа колхоз, совхозуудай хүдөө ажахын асуудалнуудта ходо хамааржа, Соведэй сесси дээрэ хэлсэлгэдэ бэлдэдэг, элидхэдэг.

Иигэжэ аймаг, сомонойнгоо ажахын, соёл культурын болон бусад хэрэгүүдые урагшатай һайнаар бэелүүлхэ ябадалда өөһэдынгөө туһа нүлөө үзүүлжэ байдаг саг үргэлжын комиссинуудые тоолохо болоо һаа олон.

Бабушкин городой Соведэй эгээ тиимэ комиссинуудай хүдэлмэри бүришье һайшаалтай. Тэндэ найман тиимэ комисси ажалладаг. Тэдэнь бүгэдэ өөһэдынгөө хүдэлмэриин түсэбые уридшалан зохёожо, Соведэй сесси дээр баталуулдаг. Түсэбөөр хараалагдаһан бүхы хэмжээнүүдээ бэелүүлхэдээ, ажалшадай олониитын һайн дуранай эмхинүүдэй эдэбхитэдтэ түшэглэн, тэдэнэй халуун хабаадалгатайгаар ябуулдаг юм.

Гэбэшье Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинууд бултадаа, нэгэ жэгдэ, һайнаар хүдэлдэг гэхын аргагүй. Олонхи ушарта зарим комиссинууд хуушанайнгаа гуримаар, өөһэдынгөө ажалые гансахан хаа-яа хэгдэдэг шалгалтаар гү, али Соведэй гүйсэдкомой үгэһэн даалгабариие дүүргэлтээр хизаарладаг.

КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүд дотор, съезд дээрэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр Н. В. Подгорнын хэлэһэн үгэ соо, мүн «Полтавска областиин ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй хүдэлмэри тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол болон «Буряадай АССР-эй ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха, тэдэнэй эрхэ үүргэнүүдые үргэдхэхэ тушаа» Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1964 оной ноябриин 3-най тогтоол дотор саг үргэлжын комиссинуудай ябуулха ажал хүдэлмэри, үүргэ зорилгонууд тодорхойлогдоһон. Эдэ комиссинууд өөһэдынгөө заседани дээрэ предприяти, эмхи зургаануудай, ниитын бүлгэмүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй элидхэл, мэдээсэлые шагнаха, ажал хүдэлмэриинь талаар уялгалһан шиидхэбэри гаргаха эрхэтэй. Теэд иимэ үргэн эрхэ үүргэеэ бүрин гүйсэдөөр бэелүүлжэ байһан комиссинууд үшөөл хомор.

Соведүүдэй энэ зарлалай, мүн шэнээр һунгагдаха түлөөлэлгын саг үргэлжын комиссинууд эндэ дурсагдаһан ажаглалтануудые анхаралдаа абажа, өөһэдынгөө саашанхи ажал хүдэлмэриие КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдтэй, КПСС-эй ЦК-гай болон республикын Верховно Соведэй Президиумэй тогтоолнуудтай зохилдуулан ябуулха зэргэтэй.

А. МОТОВИЛОВ,
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй юрисконсультант.

Малай үбэлжэлгэ шалганабди

ГЭМЫНЬ УРДАА...

Хурамхаан тосхоной баруун тээхи һаалиин гүүртэдэ һүүлэй жэлнүүдтэ малай томо һайн байранууд, малшадай гэрнүүд мүндэлэн бодоо. Эндэ үнеэдэй үбэлжэхэ гурбан хото, малшадай хэдэн гэр, клуб бии. Тэжээл буйлуулха шэнэ байра эндэ түхеэрэгдээ. Мүнөөшье гүүртэ дээрэ барилгын хүдэлмэри үргэлжэлһөөр. Юрэдөөл малшадай шэнэ һуурин бии болоо гэхэдэ хамаагүй.

Теэд энэ барилгань хэр харюулагданаб, гүүртэ дээрэхи байдалынь ямар гээшэб гээд харабал, байдалынь тон ядуу гэлтэй. Юуб гэхэдэ, гүүртын малшад һү һааха жэлэйнгээ түсэб оройдоо 65 процент дүүргэнхэй. Һү һаали дээшэлнэгүй, харин бүри доошолно. Жэшээнь, декабриин 1-дэ бүхы гүүртэ дээрэ 189 килограмм һүн һаагдадаг байбал, мүнөө тэрэнь 174 килограммдаа ороо.

Энэ фермэ 294 үнеэдтэй. Тиимэһээ һаагдаһан һүyень үнеэн бүридэ хубаахада сүүдхэдэ оройдоо 600 грамм хүртэнэ. Юун дээрэһээ һү һаали доошолноб? Гол шалтагааниинь юуб?

Үнеэд тэжээлээр дуталдаа гэжэ хэлэхын аргагүй. Нёдондо үнеэн бүхэндэ 4,5 центнер үбһэн гаргашалагдаһан байбал, мүнөө жэлдэ 6 центнер үбһэн хүртэнэ. Гадна үнеэн бүридэ сүүдхэ соо 1 килограмм таряа талханай зүйл, 5 килограмм силос, дээрэнь шанаржуулагдаһан һолоомон үгтэнэ. Тугаллаһан үнеэд 15 килограмм силос үдэртөө эдинэ.

— Нёдондо гүүртэдэмнай 78 үнеэн һубайрһан юм. Энэнь мүнөө жэлэй һаалида ехэл нүлөөлөө, —гээд тоо бүридхэгшэ хөөрэнэ.

Ганса энэ бэшэ. Һаалида нүлөөлһэн шалтагаанууд олон. Гүүртынхид малайнгаа үбэлжэлгэдэ тон муугаар бэлдэһэн байна. Тэжээлэй цех оройтожо нээгдээ. Малай байра мүнөөшье болотор хүсэд һайнаар дулаалагданагүй. Жэшээнь, үнеэдэй байра халуун уһаар дулаасуулагдадаг аад, уһа дамжуулха хоолойнуудынь хүйтэндэ таһа хүрэшэнхэй. Энээнһээ боложо тус гүүртынхид ототой болоһон үнеэдээ мүнөөшье болотор уражуулжэ эхилээгүй байһаар. Искусственна уражуулгын пункт соо шонын хүрэжэ үхэхөөр хүйтэн. Совхозой хүтэлбэрилэгшэд эдэ бүгэдые мэдэжэ байбашье, бодото хэмжээ абанагүй. Хэрбээ яаралтай хэмжээ абаагүй һаань, ерэхэ жэлдэ баһал олон үнеэд һубайрха бшуу.

Зундаашье эндэхид һү һааляа дэлбэрүүлжэ бираагүй. Үнеэдээ һайнаар манажа шададаггүй. Энээн дээрэһээ үнеэдынь һайнаар хүшэ ородоггүй ха юм.

Энэ гүүртэдэ 14 һаалишад ажалладаг. Эдэнэр бултадаа 21-21 үнеэ даажа абанхай. Һаалишад нэгэл адли байдалда, нэгэ гуримаар ажаллана. Теэд бултадаа муугаар ажаллана гэхын аргагүй. Тэдэнэрэй дунда түсэб-даабарияа дүүргэхэ дүтэлһэн һаалишад— Роза Надмитова, Антонина Цыдыпова гэгшэд ороно. Тиигэбэшье эдэнэрэй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо тушаа совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд биратай юумэ хэнэгүй. Һаалишадай дунда социалис мүрысөөн һула. Зарим һаалишад хэды шэнээн һү һааһанаа, түсэбөө дүүргэтэрээ үшөө хэдые һааха байһанаа мэдэнэгүй. Һаалишадай хүдэлмэриин дүн зохидоор харуулагдадаггүй.

Совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хажуудаа байһан һаалиин энэ гүүртэдэ түхэреэн жэл соо анхарал табиһан байбал, иимэ бирагүй байдал үзэгдэхэгүй һэн. «Гэмынь урдаа, гэмшэлынь хойноо» гэдэг энэ бшуу.

Г. РИНЧИНО,
манай корр.

Баргажан.

Улаан-Удын мебель бүтээдэг, модо хюрөөдэдэг комбинадай хүдэлмэришэд Агуухэ Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. Тэдэнэй түрүү зэргэдэ коммунис ажалай ударнигууд Евдокия Тарасова Иван Иванов хоёр жагсана.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

БАЯРАЙ НЭЭЛГЭ

Калининай нэрэмжэтэ колхозой түб Петропавловка тосхондо Соёлой байшан нээлгын баяр болобо. Тэндэ хүршэ колхоз, совхозуудай, аймагай эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд айлшалаа.

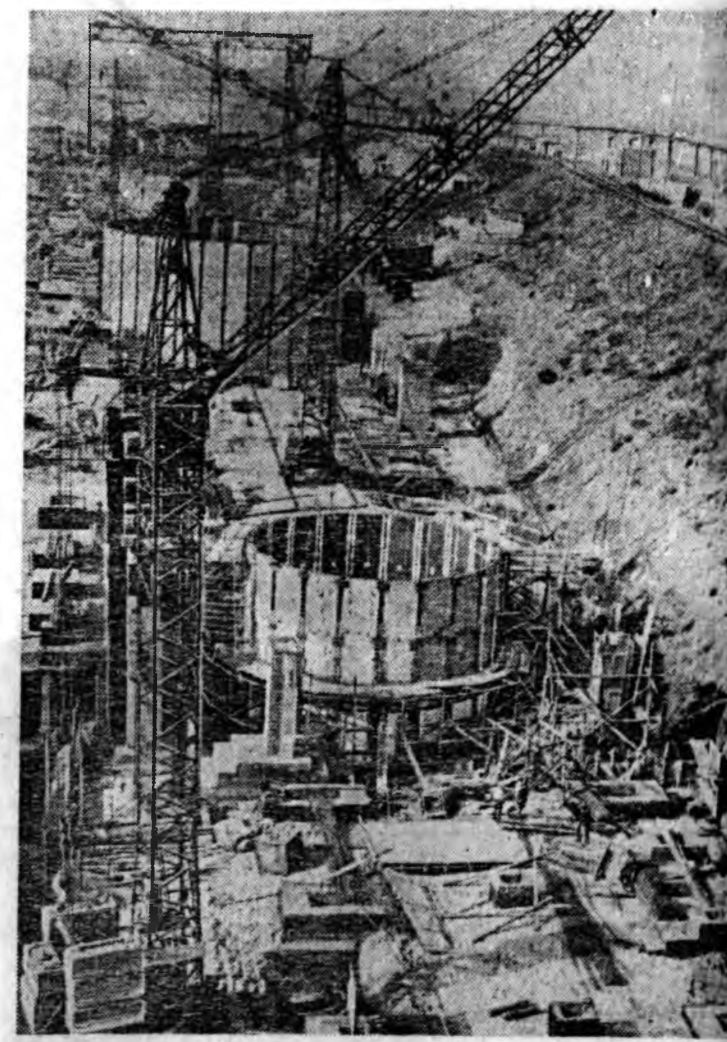
Колхозой соёлой энэ Байшан 400 хүнэй һууритай харалгын ехэ залтай, фойе, библиотекэ, уран һайханай самодеятельностиин бүлгэмэй хүдэлмэри эмхидхэхэ таһалгануудтай.

Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой директор нүхэр Ф. Е. Ефимов, «Рассвет» колхозой түрүүлэгшэ Т. А. Агафонов гэгшэд баярай үгэ хэлэхэ зуураа, колхозой Соёлой байшанда дурасхаалай бэлэг—баян, радиоло барюулаа.

Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Ч. М. Митыпов тус Байшангые бодхоолгодо эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан Я. Федоров, К. Радионов, А. Перелыгин, К. Павлов болон бусадай ажалые тэмдэглэхэ зуураа, ерэхэ жэлдэ мүн иимэ байшан Покровко тосхондо барихабди гэжэ үгынгөө түгэсхэл дээрэ хэлэбэ.

Эндэ Бэшүүрэй аймагай Соёлой ордоной уран һайханай бүлгэмэйхид наада харуулһан байна.

В. БОРИСОВ.

Криворожско В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинадта хэмжээнэйнгээ болон механизмуудайнгаа шанарай талаар дэлхэй дээрэхи эгээн түрүүн 8-дахи домно баригдажа байнхай. Энэ томо домные барилгада ороной хэдэн арбаад барилгын организацинууд болон заводууд хабаадалсана. Совет засагай 50 жэлэй ой хүрэтэр энэ асари томо домно ашаглалгада үгтэхэ юм. Зураг дээрэ: Криворожско В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинадай 8-дахи домные барилга.

АПН-эй фото.

РОССИИН ЭГЭШЭ ДҮҮ РЕСПУБЛИКАНУУД

КАРЕЛИИН ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ШЭНЭ ҺАЛБАРИ

ПЕТРОЗАВОДСК. Кондопожой шулуун шудхалаа хэдэг завод ашаглалгада орохо ойртожо байна. Түрүүшын технологическа миндаһа хүйтөөр жэгдэлжэ эхилээ. Эндэхи хүдэлмэришэд шэнэ жэлэй урда тээхэнэ Карелиин диабаза гэдэг юрын шулуу хайлуулха түрүүшын туршалга хэхэнь. Иимэ шулуунай хэдэн миллион кубометр нөөсэ Кондопожой райондо олдонхой.

Энэмнай өөрынгөө хүсэнэй, оньһожоруулагдасын талаар орон доторхи эгээн томо, шэнэ предприятинуудай нэгэн болоно. Түрүүшынь цехүүд хайлуулмал шулуугаар жэл соо 18 мянган тонно хэрэгсэл бүтээн гаргаха даабаритай. Завод бүхы дээрээ бэлэн болоод байхадаа, жэл бүри 54 мянган тонно продукци үгэхэ юм. Иимэ шулуугаар шудхагдаһан плиткэнүүд, соргонууд металлическа зүйлнүүдһээ 7—10 дахин удаан ашаглагдадаг.

ЖАМСО ВАНКЕЕВ КОЛХОЗ ТУХАЙДАА ХӨӨРЭНЭ

УЛААН-ҮДЭ. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз түсэбтэ табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлые дүүргэжэ байна. Хамтынь мал һүрэгэй тоо олошоржо, дүшэ мянга шахуу толгой болонхой. Тэдэнэй 31 мянганиинь хонид юм. Хүдөө ажахын энэ артелиин олзо доход 1200 мянга шахуу түхэриг болохоор хүлеэгдэнэ. Эдэ бүгэдэнь—колхознигуудай, тэдэнэй түрүүлэгшын оролдосотой ажалай үрэ. Эдэнэр габшагай һайнаар ажалладаг, баян, болбосон ажаһуудаг.

Тосхонойнь гэр байранууд бултадаа шахуу шэнээр баригданхай...

Түб буусаһаа холуур хүдэлмэрилдэг малшадай үхибүүдтэ зорюулжа интернадтай дунда һургуулиин шэнэ байшан баригдаа.

Шэнэ больница, хүүгэдэй шэнэ саад, яслинууд бии.

Шэнэ столово, шэнэ гостиница, соёлой шэнэ байшан нээгдэнхэй.

ХАДЫН АУЛНУУДТАХИ РЕТРАНСЛЯТОРНУУД

МАХАЧКАЛА. Далайн нюруунһаа дээшээ 2300 метртэ байдаг Гуниб аул шадархи Кегерэй шэлэдэ телевизорэй ретранслятор баригдажа дүүрэө. Гунибай, Гергебелиин районуудтахи хадын тосхонуудай хүн зон Махачкалын, Грозныи телецентрнүүдэй дамжуулгануудые харадаг болохонь. Мүн Сергокала, Кумух, Маджалис аулнуудта телетрансляторнууд ашаглалгада орохоёо байна. Дагестанда дүн хамта 10 иимэ ретранслятор тодхогдоо.

Дагестан—хадын хизаар. Республикын газар дайдын дүрбэнэй гурбан хубинь хада уулануud юм. Телевизорээр дамжуулга хэхэдэ бэрхэтэй байдаг. Тиимэһээ эндэхи хадын нютагуудта үшөө 20 ретранслятор бариха гэжэ табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаа.

УРГАЛТАНЬ 12 ПРОЦЕНТ БОЛОХО

НАЛЬЧИК. Кабардино-Балкариин эдеэ хоолой промышленностиин министерствын предприятинуудай дундахи эгээн ехэ үйлэдбэри болохо Докшукинска консервын завод һэльбэгдэн шэнэдхэгдээ. Гэрэлтэй һаруул, уужам зэнхэгэр цехүүдынь үргэлжэдөө оньһожоруулагданхай. Эндэ поточно 7 лини хүдэлнэ, һэрюусүүлхэ ехэ түхеэрэлгэ тодхогдоо. Энэ предприяти жэл соо 50 миллион баанха консервэ буйлуулан гаргадаг болонхой. Нальчигай заводшье һэльбэгдэн шэнэдхэгдээ. Үйлэдбэриинь талмай хуушаараа үлөөд, хүсэниинь 2 дахин ехэ болоо.

Республикын эдеэ хоолой промышленность шэнэ табан жэл соо эршэмтэй габшагайгаар хүгжэн дабшажа байна. Үнгэрэгшэ жэлэйхитэй жэшэбэл, продукци гаргалгань 11 һара соо 12 шахуу процентээр нэмээ. Жэлэй түсэб горитойхоноор үлүүлэн дүүргэгдэхэ гэжэ министерствынхид хэлэнэ.

ОЙН ЖЭЛЭЙ ПРЕМЬЕРНҮҮД

СЫКТЫВКАР. Нютагай драматург, Комиин АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Василий Леканов өөрынгөө шэнэ комедиие «Бидэнэр зиморойхид бэшэбди» гэжэ нэрлээ, залуу модошодой ажабайдалда зорюулна. Республикын драмтеатрта зүжэгынь түрүүшынхеэ табигдаад, сыктывкарайхидай дунда ехэ һонирхол үүсхээ. Энэнь Совет засагай 50 жэлэй ойдо зорюулжа театрай бэлдэһэн гурбадахи зүжэг болоно.

Тус театрай коллектив коми-драматургнуудай үшөө 2 зохёол— Иван Потолицинай «Иимэ ушар Сыктывкарта болоһон юм» гэжэ баатаршалга тухай драма, Геннадий Юшковой—шахтернууд тухай «Хара дангинанар» гэһэн зүжэг табихаар хараална.

Мүн хүгжэмтэ театрай коллектив граждан дайнай үедэхи коми арадай национальна героини тухай—«Домна Каликова» гэжэ оперын репетици хэжэ эхилээ. Энэнэй хүгжэмые Ленинградай композитор Борис Архимандритов, либреттыень—коми-поэт Федор Щербаков бэшээ.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР ГЭРЭЛ

САРАНСК. Түсэбһөө гадуур табан миллиондохи электрын лампочка «Светотехника» фирмын автомат линиһээ гараба. Жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур үшөө олон лампочка бүтээгдэхэ.

Мүнөө жэл тус заводто гэрэлэй шэнэ хэрэгсэлнүүдые гаргаха түхеэрэлгэнүүд тодхогдоо. Бактерициднэ, эритемнэ лаампанууд, тон бишыхан ба угаа томо прожектороор гэрэл сасаха хэрэгсэлнүүд тэдэнэйнь дунда бии.

КОММУНИСТ тухай хөөрөөн

ҮЛЗЫ ХЭРЭГ ҮҮСХЭЛҺЭЭ

ГУРБАН ЖЭЛЭЙ саада тээхи байдалые хаража үзэхэдэ, колхоздо, тэрэшэлэн бригада, фермэнүүд дээгүүр байгуулагдаһан арадай хиналтын бүлэг болон постнууд мүртэй юумэ бүтээгшэгүй һэн. Шэнэ юумэн аад лэ түрүүшэгээр ойлгогдожо үгэхэгүй ушар тохёолдожошье болоо. Али хүтэлбэрилэгшөөр эдэбхи үүсхэлгүй хүн һунгагдаһаншье байжа магад. Юрэдөө, ажахын байдалда нүлөөлжэ, һайн жэшээ харуулжа байһан юумэнь нээрээ үгы байгаал даа. Колхозшье тиихэдэ бирагүйхэн, гээгдэнги ажахы гэжэ нэршэнхэй бэлэй.

Коммунистнуудай этигэл найдабариие харюулжа шадаагүй бүлэгэй түрүүлэгшые партийна энэ ниитынь уялгаһаа сүлөөлөөгүйдэ аргагүй болобо. Теэд хэниие энэ тушаалда һунгахаб гэһэн асуудал тушаа партбюро дээрэ ехэ удаан хөөрэлдэбэ.

— Жалсарай Базаровичые болгоо һаамнай яаха юм. Оролдохол байха гэжэ һананаб.

— Үбгэршөө бэшэ аал даа. Ниитын хэрэгэй түлөө яһалашье ябаа ха юм. Хашаранташоо юумэ бэшэ гү,—гээд партбюрогой гэшүүдэй зариман этигэн ядана.

Нээрээшье жара наһаяа гүйсэхээ байһан үбгэндэ хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ болохо гээшэ гайтайл шэнги һэн. Хамаг юумэндэ оролсохо, иишэ тиишээ ябаха, энэ тэрээнтэй «тар-түршье» гэлдэхэ саг гараха. Хэзээгшэ һэм, элдэб лэ ушар ниитын байдалда тохёолдодог ха юм. Зүгөөр энэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз үнэндөө тиимэ томо ажахы бэшэ. Тиигэбэшье гурбан отделенитэй, таруу байдалтай, али олон һалбаритай. Ябаагүйдэ юун бүтэхэб.

Нүгөө талынь хараха болоо һаа, Жалсарай Базарович Базаров хадаа ударидахы, эмхидхэхы дүршэлөөр угаа баян үбгэн, нютаг зондоо хүндэтэй, үгэеэ дуулгасатай хүн. Юуб гэхэдэ, колхозойнгоо түрүүлэгшэ, парторганизациин секретарь нилээд ябаһан. Мүнөөшье хүтэлбэрилхы тушаалһаа буугаагүй—нэгэдэхи отделениин бригадир, партбюрогой секретариин орлогшо — иимэ тушаалтай, партийна даабаритай коммунист.

Теэд тэрээн дээрээ үшөө нэгэ харюусалгатай даабари нэмэжэ абаха хэрэг гараба бшуу. Хайшан гэхэб. Партийна даабариһаа арсажа байхань аягүй хэрэг. Нэн түрүүлэн, Жалсарай Базарович бүлэгэй бүридхэлдэ анхаралаа онсо хандуулба. Ажал хэрэг мэдэхэ, нютаг зондоо мэдээжэ, эдэбхитэй нүхэдөөр колхозойнгоо арадай хинагшадай бүлэгые байгуулба. Мүнөө тэрэнэй бүридэлдэ 33 хүн тоологдодог.

Тус колхоз гурбан отделенитэй гэжэ тэмдэглээ һэмнайбди. Тэрэ бүхэндэ арадай хинагшадай постнууд хубилган эмхидхэгдээд, эмхи гуримтайгаар хүдэлжэ захалаа һэн. Тэдэниие коммунистнууд, үнэн сэхэ, хүндэтэй колхознигууд ударидана.

Тиигэжэ арадай хинагшадай ажал ябуулга Жалсарай Базаровичай хүтэлбэрилжэ эхилһэнһээ хойшо ондоогоор, сээжэ дүүрэн амилжа эхилбэ бшуу. Энэ колхоз өөрынгөө хэмжээгээр яһала олон малтай юм. Сабшалангааршье ядамаргүй. Зүгөөр тэжээл бэлэдхэлгэдэ урдань хайша хэрэгээр хандадаг дээрэһээ болоожо, мал гарзалдаг, ашаг шэмэнь ёһоор нэмэжэ үгэдэггүй һааб даа. Арадай хинагшад үбһэ хуряалгын үедэ хиналта нилээд шангаар табиба. Һогооборишье ногоо орхингүй, шанар һайнтайгаар сомоожо абаха гэһэн зорилго урдаа табижа, аша туһатай үрэ дүн түйлаа гээшэ һэн.

Таряа хуряалгын үедэ Жалсарай Базаровичта сүлөө заб олдохоёо болёо һааб даа. Отделенинүүдэй поли, орооһоной тоогууд дээгүүр тэрэ үедэ ажалшад үдэр һүнигүй хүдэлжэ байгаа. Һуужа байлтай бэшэ. Өөрөөшье, туһалагшадыньшье энэ үедэ шангахан лэ хүдэлжэ гараа һэн. Шалгалта хэжэ ябахадаа, Жалсарай Базарович механизаторнуудтай аха хүн шэнги налархай зулгыгаар хөөрэлдэжэ, зугаа дэлгэжэ байгаад лэ дутуу дундыень заажа үгэдэг, дары усадхахыень эрилтэ табидаг.

Гэбэшье зарим нэгэнтэй шэрүүхэнээр хөөрэлдэхэ саг ушардаг. Жэшээнь, намарай паар хахалжа ябаһан трактористнууд Филиппов, Камушев гэгшэд 16 гектар газар гүйхэнөөр, тэрэ мүртөө далантайгаар элдүүрилһэн, заха хирхагынь хүндэлэн хахалангүй хаяжархиһан байба. Иимэ ушар тэсэлтэй аал. Байра дээрэнь акт бэшэжэ, гарынь табюулаад, колхозойнгоо правленидэ хүргэбэ. Голодоһо гаргагшад ямаршье түлөөһэгүйгөөр тэрэ муугаар хахалһан газараа дахин элдүүрилхэ баатай болоһон байгаа. Иимэ хэһээлтэдэ ороһон механизаторнууд гү, али бусадшье хадаа «хожомоо одоол иимэ юумэ хэхээ болёоб» гэжэ толгойгоо һайсахан маажаһан байха.

Арадай хинагшад поли, сабшалан, отара, гүүртэнүүд дээгүүр шалгалта хээд, муу һайниие элирхэйлээд ябадаг зон бэшэ. Колхозойнгоо правлени соо, бухгалтернуудай хэжэ байһан юумые шоотолон, тэдэнэй тооложо һуухыень харахат. Мүнгэ, эд зөөри болон алибаа материалнуудые харамтайгаар гаргашалха, зүбөөр хэрэглэхэ гээшэ экономико бэхижүүлгэдэ али зэргээр нүлөөлхэ байнаб. Жэшээлхэдэ, колхозой гол шухала техникэ Тарбагатайн ЦРМ-дэ заһагдадаг юм. Тэрэнэй түлөө колхоз нилээд ехэ мүнгэ түлэдэг шуу. Харин нэгэтэ заһабариһаа гараһан мотоорынь асараад, комбайнда тодхоод хүдэлгэхэдэнь тоһониинь гоожожо байгаа. Энэ хэрэгтэ нүхэр Базаров хамааралсажа, тэрэ голодоһыень мастерскойн хүзүүгээр дахин заһуулха арга олоһон.

Эдэ мэтын дутуу дунданuудые усадхахын, эрид зайсуулхын тулада Жалсарай Базарович өөрынгөө туһалагшад бүхэниие эдэбхитэйгээр хабаадуулжа шадана. Иигэжэ колхозой арадай хинагшад хадаа партийна организациин ёһотой туһалагшад болоод, ажахынгаа хэрэг үйлэдэ аша туһатай ехэ юумэ бүтээжэ байна бшуу. Энэ ушар имагтал Жалсарай Базаровичай үнэн сэхэ оролдолгын хүсэн, ниитын хүдэлмэри эмхидхэхэ мэргэжэлэйнь үрэ мүн гэжэ тэмдэглэхые хүсэнэб.

Һүүлэй үедэ Элхиин Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз гээгдэлһээ эли бодо гаража, экономикоёо бэхижүүлжэ байна. Табан жэлэй түрүүшын жэлые бараг һайн үрэ дүнтэйгөөр түгэсхэхэнь. Үйлэдбэри дээрэ болоһон энэ һайн жэшээтэ хубилалтада орденто коммунист Жалсарай Базарович Базаровай ударидадаг, эдэбхитэйгээр хүдэлгэдэг арадай хинагшадай оруулһан хубитань нилээд ехэ. Энэ хадаа коммунистын өөрынгөө партийна даабарида хуулита уялгала эрхимээр бэелүүлжэ ябаһан үйлэ хэрэг, үльгэр жэшээ гээшэ.

З. ТЭЛИН.

Загарайн аймаг.

СОЁЛОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

ҮНЭН СЭХЭЭР АЖАЛЛАХАДА...

«Вера Ивановна Дорофеевагай ажаллажа эхилһэнэй хойшо библиотекэмнай тад ондоо болонхой. Досоонь ороходошье аятай зохид гээшэнь. Дуратай номуудые абаха, шэнэ газетэнүүдые хаһа сагтань уншаха аргатай болообди» гэжэ Эгэтын-Адагайхид мүнөө хэлсэдэг юм. Зүб даа. Иимэ намдуу зохидоор Вера Ивановна тухай хэлсэхэнь баһа буруугүй аабза. Ингэжэ хэлсүүлхын, нютагайхидай һайшаал магтаалда хүртэхын тула бага бэшэ оролдолго гаргаһан, ушаргүй нэтэрүү ябуулга хэһэн лэ байха.

Теэд үнэн дээрээ В. И. Дорофеева ямар хүн гээшэб? Нилээд удаан һургуулида ажаллаһан, жэжэ божо юумэндэ тиимэ бэлэхэнээр сошордохошьегүй, хэхэл гэһэн хэрэгээ заатагүй хэжэрхихэ юм. Теэд ганса энэ гэжэ гү? Эдэ бүгэдэ юумэ хүнэй нэрые алдаршуулдаггүй бшуу. Үдэр бүхэндэ хэжэ ябаһан ажалынь ха юм.

Шухалань гэхэдэ, Вера Ивановна олондо туһатай юумэ хэхые, эмхи гурим һайжаруулхые оролдодог гээшэ. Ушар тиимэһээ өөрын һайн дураар нютагай библиотекэдэ даажа абаа бэлэй. «Юунэйхи энэ эмхи гуримаа задарһан библиотекэдэ ажаллахаа ерээ хүм. Һургуулидаа ажаллахадаа һанаа амархан һэмнай» гэжэ догуур хэлсээшэдшье бии бэлэй. Теэд Вера Ивановна иимэрхүү түлэхэй хөөрөө хэрэгсээгүйшье һэн ха.

Урдаа табиһан зорилгонь гэхэдэ, Эгэтын-Адагай библиотекэ эрид һайжаруулха, номуудыень айл, хүн бүхэндэ хүргэхэ. Библиотекын богоһые хаа ганса алхаһан гү, али үшөө энээгүүр харгылжа үзөөгүй хүнүүд нишэ тэрэ гэһээр ябуултаагүй. Теэд энээндэнь хэн зэмэтэйб? Зэм гэмтэниие бэдэрхээ, аалин номгон байдалда дадашаһан нютагайхидые зэмэлээшье эрмэлзээгүй.

Юундэб? Иимэ асуудал табиадшье залтайб. Уран зохёолой хүмүүжүүлхы үдхые ойлгуулха, мүн хайшан гэжэ уншаха, аша туһатай байхаб — иимэрхүү асуудалда гол анхарал табиһан юм.

Уданшьегүй библиотекэнь соёлой ёһотой гуламта болоһон байна. Һонирхолтой хөөрөөн, уншагшадай конференци. Ганса библиотекарин үгэ хүүр шагнаха бэшэ, уншагшад мүн баһа өөрын һанал бодомжо хэлэхэ. Хүнүүдые һонирхуулжа эхилхэдэ Вера Ивановна досоогоо хүхибэшье, бэеэ дээгүүр тоохые, һайрхахые оролдоогүй, харин библиотекарин ажал үнэхөөрөөшье яһала харюусалгатай юм байна гэжэ ойлгоо һэн ха.

Арба гаран жэл... Эды сагай туршада ходо зоной дунда: библиотекэ соогоошье, холын хүдөө полевой стан, отара болон һаалин фермэ дээрэшье хүнүүдтэй хөөрэлдэжэ байһыень харахада аятай зохид, атаархамаар бэлэй. Вера Ивановна үдэр сагай оһоһыешье өөбөрдөггүй. Тиигээд шагнал магтаал, Хүндэлэлэй грамотанууд. Эгээл шухалань гэхэдэ, Эгэтын-Адагай хүдөөгэй библиотекэ Бүхэроссин соёлшодой харалгада (1958 он) хабаадалсаһан, гурбадахи шатын диплом хүртэһэн байна. Тиихэдэ В. И. Дорофеева «Бүхэроссин харалганай дээдхитэндэ» гэһэн тэмдэгтэ хүртэбэ бэлэй.

Һара, жэлнүүд ошожол ябаа гэлэй. Пенсида гараха болзорынь үни хада ерэнхэй. Теэд Вера Ивановна амаралтада гараагүй, үнөөхил хэбэрээрээ ажаллаһаар. «Агуу Октябриин 50 жэлэй ойе библиотекэ соогоо тэмдэглэдэхэ хүсэлэнтэйб. Тиигэбэл амаралта тухай бодожо үзэжэ абхаб» гэжэ энеэбхилэн һагад тэрэ хэлэһэн юм.

Мүнөө В. И. Дорофеева Совет засагай 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан Бүхэроссин библиотекэнүүдэй нийтэ харалгада бэлдэжэ байна. Гэхэтэй хамта В. И. Ленинэй, КПСС-эй мэдээжэ ажал ябуулагшадай зохёолнууды, КПСС-эй XXIII съездүүдэй болон Пленумүүдэй материалнуудые нэбтэрүүлхэ талаар ехэ ажал хэгдэнэ. Гадна «КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн», «Дайшалхы табин жэл» гэһэн гаршаг доро номуудай выставкэ эмхидхэгдэнхэй.

Һайниинь гэхэдэ, тус библиотекэ ажалаа колхозойнгоо ажахытай нягта холбоотойгоор ябуулна. «Победа» колхозой социалис хүгжэлтые элирүүлһэн тоо, баримтанууд эндэ бии. Хамтын стендэнь эхэ нарннаар шэмэглэгдэнхэй.

Ажал бүхэн коллективэй аша туһаар урагшатайгаар ябадаг аабза. Тиихэдэ Вера Ивановнашье өөрын коллективтэй юм. Энээндэнь нютагай эдэбхитэд оролсоно. Уран зохёолшо Д. Батожабайн «Төөригдэһэн хуби заяан» гэһэн трилогиоор үнгэргэгдэһэн уншагшадай конференци илангаяа һонирхолтой байһан. Үндэр наһатай үбгэ, хүгшэдһөө эхилээд һургуулиин үхибүүд хүртэрөө суглараһан, һанамжа бодомжоо хэлэһэн байна. Мүн А. Бальбуров Д. Хилтухин хоёрой бэшэһэн «Ажамидархыеш захирнаб» гэһэн номоор эмхидхэгдэһэн конференци һонирхолтойгоор үнгэрөө.

Нютагай эдэбхитэд библиотекын ажалда ехэ туһа хүргэнэ. Теэд эдэ мэтын үйлэ хэрэгүүдые зүбөөр ябуулхын тулада Вера Ивановна ехэ оролдолго гаргадаг. Культбазануудые шэмэглэхэ, нүүдэл библиотекэнүүдые эмхидхэхэ, ажалыень шалгаха. Хорин гурбан нүүдэл библиотекэнүүдтэ дэлгэрэ литературые недели бүхэндэ һэлгэхэ, шэнэлхэ. Хаанашье хадань үрдихэ хэрэгтэй. Иимэрхүү ажаллахатайгаа хамта Вера Ивановна һургуулиин библиотекын ажалые хүдөөгэйхитэй нягтаруулхые эрмэлзэнэ. Энээниинь ехэтэ һайшаалтай. Юуб гэхэдэ, олонхи нэгэдэлжэ ажаллахадаа дүй дүршэлөө элирнэ.

Нүхэр Дорофеевагай хүтэлбэрилдэг Эгэтын-Адагай библиотекэ үнэн сэхэ ажал үшөө ехэ гээшэ. Хараа бодолнуудаа бэелүүлхын тула эрмэлзээлэ ехэтэйгээр ажаллажа, амжалта түйлаха байха. Энээндэнь ямаршье һэжэг түрэнэгүй.

Л. ОЛЕННИКОВА.

Яруунын аймаг.

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГҮҮД

УЛААН-ҮДЭ ТУХАЙ ХӨӨРЫТ

Транссибириин агуухэ түмэр зам... Поездмнай гурбадахи үдэрөө зүүлжэ табилуулна. Омск город хүрэхэмнай. «Сибириин хуушанай городуудай нэгэн — Омск хүрэхэмнай, энэ город тухай манай хөөрөөе шагнагты», — гэжэ поездын радиоузел соносхобо. Пассажирнууд городой революционно намтар, хүгжэлтэ тухай, һүүлшын жэлнүүдтэ химическэ промышленностиин центрнүүдэй нэгэн болоһон тухай хөөрөөе һонирхон шагнана. Теэд саашанхи замдамнай иимэ байдал үзэгдэбэгүй.

...Байгал далай. Далайн захагүй нюруу сонхоор миралзана. Бидэнэр сонхонуудтаа түрсэлдэнэбди. Гоё гээшэнь! Пассажирнууд Байгал, омоли тухай ярилданад. Тиигэншьегүй яахаб даа. Гэнтэ радио «Алдарта далай, нангин Байгал» гэжэ дуу дамжуулжа эхилбэ. Элижэ дууһашаһан пластинка арай гэжэ хүршэгэнэһээр байтараа уданшьегүй замхашаба. Манай купе соо аягүй болошобо. Байгал тухай һайн дамжуулга эмхидхэхэдэ хүндэ байгаа гү? Хайш даа...

Улаан-Үдэ хүрэхэмнай. «Улаан-Үдэ станцида поезд 15 минута соо зогсохо» гэжэ радиогоор соносхогдобо. Манай купе соохид түрүүшынхеэ Буряад ороной газар дээгүүр ябанад. Тэдэнэр республикын ажабайдалаар, городой түүхээр һонирхоно. Теэд радио абяа шэмээгүй бэлэй. Омск город тухай дамжуулга ээлүүдгүй һанаанда ороно.

Станциин вокзал соохи ном болон газетэнүүдэй киоскдо нютагай хэблэлэй номууд харагдабагүй.

Манай һанахада, Байгал ба тэрэнэй баялиг тухай, Байгалай хабсагайта эрьеые тойрон гараһан түмэр замай барилгын түүхэ тухай хуряангы очерк. Улаан-Үдэ, Буряад орон тухай хөөрөөнүүдые поезднуудай радиоузелаар дамжуулдаг болоо хада һайн байгаа. Түрэл нютагайнгаа хүнүүдые, байгаалиие магтан дуулаһан уран зохёол Буряад орондо олон ёһуу. Буряадай суута дуушадай дуунуудтай трампластинкануудшье байха. Энээн тухай түмэр замай Улаан-Үдын отделениин хүтэлбэрилэгшэд бодожо үзэг лэ.

Энэ бэшэгые № 80 «Харьков — Владивосток» поездын бүлэг пассажирнуудай гүйлтаар СССР-эй географическа обществын гэшүүн А. ШУСТОВ бэшэбэ.

АХЫН АЙМАГТА

ПРОПАГАНДИСТНАР ҺУРАЛСАНА

Һаяхан партиин райком пропагандистнарай семинар үнгэргөө. Семинарта хабаадагшад хэдэн лекци шагнаһан байна. КПСС-эй обкомой таһагые даагшын орлогшо нүхэр П. Н. Нимаев Москвада боложо үнгэрһэн үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн-семинар тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ.

Семинарай түгэсхэлдэ пропагандистнар дүй дүршэлөө андалдаа. Бэрхэ пропагандистнар Д-Н. Н. Сотников, Г. Н. Аюшеев гэгшэд дүй дүршэл тухайгаа хөөрөө.

ХҮДӨӨ ГАРАБА

15 хүнһөө бүридэһэн агитбригада Орлигһоо колхозуудаар гараа. Эдэнэр малшадта наада, зүжэг харуулха, лекцинүүдые уншаха зорилготой юм. Тэдэниие клубай хүдэлмэрилэгшэ Демьян Цыренов ударидана.

«АРТЕК» ОШОГШОД ХӨӨРЭНЭ

Һаяхан Орлигой дунда һургуулида һонирхолтой уулзалга боллоо. Бүхэсоюзна пионерлагерь «Артек» ошожо амарһан һурагшад Вова Нимаев, Оля Либентю гэгшэд нүхэдтөө хараһан, үзэһэн тухайгаа һонирхолтойгоор хөөрэһэн байна.

Г. ВЛАДИМИРОВ.

ОЛЗОТОЙ АГНУУРИ

Яруунын ой тайгануудта ангуушад олзоборилгоёо үргэлжэлүүлэн булга, хэрмэ олоор барижа байна. Витимэй коопзверопромхозой ангуушан Базаржап Жамбалов бэлдхэлэй пунктда хэдэн булга, 50 хэрмэ тушаагаа. Ангуушан Николай Харитонов мүн лэ олзобори һайнтай.

Коопзверопромхозой ангуушад хамта дээрээ 6479 хэрмэ, 3 үнэгэ, 15 һолонго, 15 булга, 59 шанхаганай арһа гүрэндөө тушаагаа.

Я. МИХАЙЛОВ.

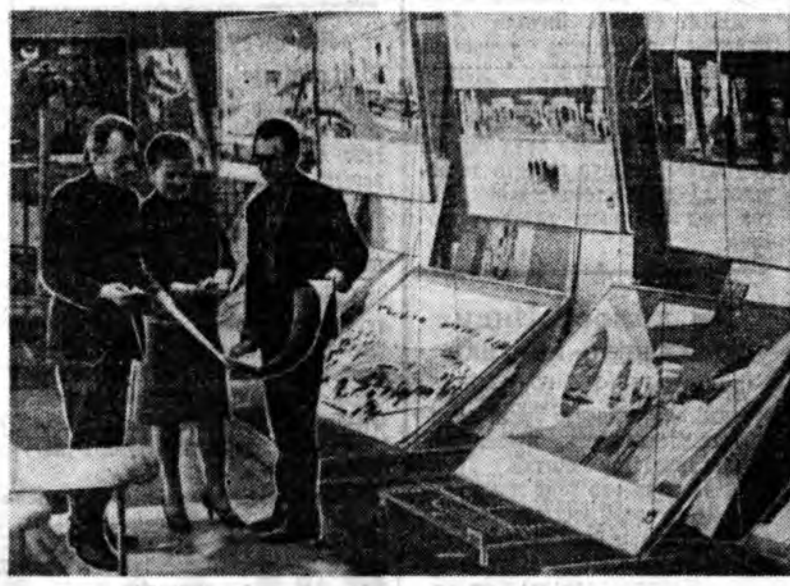
ҮЙЛЭДБЭРИИН РАДИОСТУДИ

Улаан-Үдын локомотивна деподо радиостуди бии болгогдоод, хүдэлжэ эхилһээр жэл шахуу болоо жо байха юм. Радиостуди хадаа депо доторой үйлэдбэриин асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ ехэ туһа хүргэнэ. Тэрээгээр дамжуулан цехүүд хоорондын хэлхеэн һайжаруулагданхай. Урдань ямар нэгэн жэжэ хэрэгээр үлүү ябадал хэхэ ушар гарадаг байгаа. Мүнөө тэрэ ябадал болижо, диспетчерскэнь радиогоор хүтэлбэрилнэ.

Депогой радиостуди хүдэлмэришэдэй дунда элдэб темэтэй хөөрэлдөө эмхидхэхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна. Жэшээлхэдэ, үдын хоолой үедэ тэндэһээ ямар нэгэн асуудалаар дамжуулга хэгдэнэ. Тэрэниие хүдэлмэришэд цехүүд соогоо шагнана.

Медицинскэ темэтэй хөөрэлдөөнүүдые врачнууд үнгэргэнэ. Шефскэ 65 һургуулиин багшанар депогой хүдэлмэришэдэй хүүгэдэй хэр зэргээр һуралсажа байһан тухайнь тэдэнэртэ хэлэжэ үгэдэг. Үйлэдбэриин командирнууд — цехэй мастернууд, инженернүүд, профсоюзай комитедэй хүтэлбэрилэгшэд социалис мүрысөөнэй дүн тухай, локомотив заһабарилга дээрэ технологи наринаар сахиха тухай, ажалые сахин хамгаалга, техникые яюулгүйгөөр хэрэглэхэ тухай, залуушуулые хүмүүжүүлгэ, космосые шудалалгаар совет наукын түйлалта тухай болон бусад темэнүүдээр лекци, хөөрэлдөө, радио-дамжуулга эмхидхэнэ.

И. ЦЫБЕНОВ.

МОСКВА. Канадын Монреаль городто «Экспо-67» гэжэ Бүхэдэлхэйн выставкын нээгдэхэ саг ойртоо. Тэрээндэ Советскэ Союз хабаадалсаха юм. Совет засагай тогтоһоор 50 жэлэй турша соо манай ороной түйлаһан амжалтануудые зургаа мянга шахуу экспонат харуулжа үгэхэ байна. Зураг дээрэ (зүүн гарһаа): Бүхэсоюзна худалдаа наймаанай палатын үйлэдбэриин-уран һайханай комбинадай уран зураашад В. В. Дубанов, А. И. Шитикова, В. Н. Сигачев выставкын эскизүүдые харана.

ТАСС-ай фотохронико.

ХЭБЛЭЛ ТАРААЛГЫН ТҮРҮҮШҮҮЛ

Жэл ерэхэ бүри манай гүрэндэ газетэ ба журналнууд олошоржо байдаг. Эхэ оронoймнай хизаар бүхэндэ газетэ, журналай, радиогой хүрэхэгүй газар гэжэ үгы. Коммунис партиин үнэтэ үгые манай совет ажалшан арад ямаршье сагта дуулажал, мэдэжэл байдаг гээшэ.

Жэшээнь, манай Буряадай республикын Ахын аймаг тон холо оршодог, тиишэ гансал самолёт ниидэдэг. Теэд тэндэхи хүн зон орон дотороо боложо байһан юумые дуулаагүйбди гэжэ оройдоо хэлэдэггүй. Радио болон газетэ тэдэниие совет арадай үдэр бүриин ажабайдалтай бүхөөр холбоно ха юм. Эндэхи хүн бүхэн 4 газетэ, журналнуудые абадаг. 1967 ондо 2800 хэһэг түбэй газетэнүүд энэ аймагта эльгээгдэхэ. Тиихэдээ 1000 хүндэ 930 хэһэг газетэ, журналнууд хүртэхэ болоно. Зарим колхознигууд эндэ 8—10 хэһэг газетэ, журнал абадаг. Ахын аймагай Сорок һууринайхид 10 жэлэй саада тээ оройдоол 20 хэһэг газетэ абадаг байһан юм. Мүнөө тиишэ 1400 хэһэг газетэ, журнал ошодог болоо.

Манай гүрэнэй ажалшан арадай иимэ олоор газетэ, журнал, номуудые уншадаг болоһон ушар хадаа тэдэнэй һайн, тэниглэн байдалтай, эрдэм һургуулитай болоһыень, гүрэн түрынгөө хэрэгтэ һанаагаа зободог, һонирходогыень гэршэлнэ гээшэ.

Хэблэл тараалга гээшэ тон ехэ удха шанартай хэрэг. Манай «Союзпечать» нийтын олон тараагшадтай юм. Эдэ хүнүүднай нютаг бүхэндэ бии. Хаана, хэды хэһэг газетэ, журналнууд хэрэгтэй болооб, тэдэниие олониитын дунда хайшан гэжэ нэбтэрүүлхэ тухай тэдэнэр һайн мэдэдэг. Жэшээнь, К. С. Доржиевые Зэдэдэ мэдэхэгүй хүн үсөөн. Энэ хүн арбаад жэлэй туршада хэблэл тараахадаа нютагайнгаа айл бүхэниие газетэ, журнал абадаг болгоо юм. Колхознигууд ганса нийтэ политическэ хэблэл бэшэ, «Агрохимия» «Сельскохозяйственное производство» «Сельский механизатор», «Мясо-молочное скотоводство» гэхэ мэтэ ажалдань туһа хэхэ журналнуудые захидаг.

Манай хэблэл тараагшад ганса энэ ажалаа хээд байдаггүй. Олониитын дунда соёл сурталай хүдэлмэри ябуулдаг. Захааминай «Байгал» колхоздо Д. О. Тарбаев гэгшэ ажалладаг. Энэ хүн газетэ, журналнууд тухай олониитэдэ һонёор хөөрэжэ үгэдэг. Ямар журналда юун тухай бэшэдэг бэ, һонирхоһон асуудалаа ямар журнал сооһоо оложо болохоб гэжэ хөөрэжэ үгэдэг.

Нийтын тараагша гээшэ ганса хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд, почто тараагшад бэшэ, хүлөө ажахын мэргэжэлтэд байхадаа ехэ һайн. Жэшээнь, Түнхэнэй ажахын управлениин агрономууд Д. Б. Гомбоева, В. В. Махевич гэгшэд партиин үнэн сэхэ үгые ажалшадтай танилсуулхадаа аймагайнгаа ажал хэрэгүүдтэй холбожо, һонин хөөрэлдөөнүүдые хэдэг. Тэдэнэр партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө ажалшадай мүнөөдэрэй зорилгонуудые ойлгуулжа үгэхэһөө гадна, журналнууд дээрэ толилогдоһон гүрэнэй түрүү хүнүүдэй ажалай дүршэлтэй танилсуулдаг юм. Нүхэр Гомбоев гансаараа 400 хэһэг хүдөө ажахы тухай элдэб хэблэлнүүдые зоной дунда тараһан байна.

Кабанскын аймагай хэлхеэ холбооной хид, «Союзпечатиинхид» хэблэл тараагшадаа саг сагтань суглуулжа, семинарнуудые үнгэргэдэг. Тэдэнэр өөһэдынгөө дүй дүршэлые бэе бэетэеэ хубаалдадаг. Энэ дүй дүршэлые бусад аймагайхидай халан абаа һаа ехэ туһатай байха һэн.

«Союзпечатиин» Улаан-Үдын таһаг олониитын дунда һайн дураараа хэблэл тараадаг хүнүүдээ Хүндэлэлэй грамотанууд болон элдэб бэлэгээр шагнадаг, урмашуулдаг. Хайшан гэжэ тэдэнэр каталогуудые, прейскурантнуудые хэрэглэдэг, хэблэл захиха дүримүүдтэй яажа хүн зоноо танилсуулдаг байһан тухайгаа хөөрэлдэдэг, дүй дүршэл тухайгаа хэлсэдэг.

«Союзпечатиин» аймагуудай, городойшье хүдэлмэрилэгшэд хэблэл тарааха ажалаа нютагай партийна эмхинүүдэй соёл сурталай хүдэлмэритэй нэгэдүүлжэ, тэдэнэй хүтэлбэри доро ябуулна.

Н. ХАЗАГАЕВ.

Тание ямараар ханганаб?

ЗОНОЙ ЭРИЛТЭ ДҮҮРГЭНЭГҮЙ

Мүнөө холодо һаатахаяа болиһон саг. Үмдэхэ хубсаһан, эдихэ хоолшье элбэг болонхой. Холо ойрыншье оршон нютагуудта ажаһуугшад адлил һайнаар хангагдана.

Гэбэшье... манай Ахын аймагта гайхалтай ушар үзэгдэнэ. Али холодоо найраха гээшэ иимэ юм гү? Юунэйшье боложо байһые харабашье «амандаа уһа балгаад» анирггүй ябадаг аад, харин саагуур наагуур «энэ иимэ, тэрэ тиимэ» гэжэ байжа шүүмжэлхэ дуратай хүнүүд бэшэбэ гэлсэхэ юм аабза. Тиибэ лабашье гоёолдохо саг дүүрэө.

Орлик — аймагай түбэй тосхондо ажаһуугшад угайдхадаа хилээмээр таһалдашадаг. Пекарнида хүдэлдэг дүрбэн хүнэй, жэшээнь, али нэгэнэйнь үбшэлөө һаа, тэдэниие һэлгэхэ тухай хэншье һаналаа табидаггүй.

Намар, һара хахад соо эндэмнай сай үгы байгаа һэн. Юундэб гэхэдэ, баазада асарагдаагүй байшоо.

Мяхан магазинда байдаг нэрэтэй. Ехэ туранхай. Тиимэ хадань хүн ёһоор абанагүй. «Колхозууд туранхай малаа тушаана», — гэжэ аймагай эд хэрэглэгшэдэй бүлгэмэйхид тайлбарилха юм. Эндэ худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй өөһэдэйнь эдэбхи үүсхэл һуладашоо гэлтэй.

Загаһан гэбэл, Ахын голдо хэды олон уһа мүрэн, нуурнуудай биншье һаа, — дабһатай селёдкоһоо ондоо юумэн наймаанда гарадаггүй. Анха сагаан загаһа, хадари бараад, дабһалаад, худалдадаг һэн. Мүнөө тиигэхэеэ болишонхой.

Һүн гэбэл, үнеэтэй болбол һү эдихэш, үгы һаа — үгы. Хохидоо хара сайтай һуухаш. «Коммунизм» колхозой хоёр һаалишад магазинда һү тушаахадаа, энэнь сүм хүүгэдэй саад, ясли гэхэ мэтэнүүдтэ ороно. Харин тосхондо ажаһуугшадта хүртэмөөр сагаан эдеэн — һүн, зөөхэй, творог гэхэ мэтэ наймаанда байдаггүй.

Хартаабха баһал үнэтэй, тиигээдшье хомор. Хэрбээ тэрэниие «Улаан Аха» колхоздо элбэгхэнээр тарижархёо һаань. Орлик тосхондо ажаһуугшадай эрилтэ сохом лэ хангагдаха, ажахыда өөртэньшье олзотой һайн байха һэн ха.

Хубсаһа хунарай талаар хүн зоной эрилтэ мүн лэ гүйсэд хангагданагүй. Илангаяа үхибүүдэй хубсаһан олоор дуталдана...

Энэ мэтые хараха, шалгаха эмхинүүд яһала, ямаршье аймагайхиһаа дутуугүй бии. Теэд эдэмнай юугээ бодожо, юугээ хэжэ байдаг юм?

Хүн зоной эрилтые һайнаар хангадаг болохо тухай асуудал оло дахин гараһан, табигдаһаншье. Теэд аймагай эд хэрэглэгшэдэй союз (гүрүүлэгшэнь Н. Х. Мандагаев, партийна эхин организациин секретарь Л. Г. Дугаров, худалдаа наймаанай таһагые даагша А. И. Донской) һанаа амар һууһаар.

Тиимэһээ Ахын райПО-һоо шангахан эрилтэ табихаар саг болоо. Энээн тушаа Буркоопсоюз болон манай аймгүйсэдком шиидхэхы хэмжээ абаха ёһотой.

В. ГАЛСАНОВ,
Ахын «Малшан» газетын редактор.

РЕДАКЦИҺАА: Ахын аймагай түбэй Орлик тосхондо ажаһуугшадай эрилтын мууса хангагдажа байһан тухай манай редакцида «Орлик тосхоной бүлэг ажаһуугшад» гэһэн гар табилгатай бэшэг ороо һэн. Иимэ байхадань тэрэ бэшэгэй зүб буруус шалгажа үзэхыень манай эдэбхитэй бэшэгшэ нүхэр В. Галсановта даалгаа һэмди. Тиин тэрэнэй эльгээһэн харюуе анхо oроһон бэшэгтэй хабсарган найруулаад толилбобди.

ОКТЯБРИИН 50 ЖЭЛЭЙ ОЙ ТУХАЙ НОМУУД

ВАРШАВА. Агуухэ Октябриин 50 жэлэй ойе үргэнөөр тэмдэглэхэ гэжэ арадай Польшын хэблэлэй газарнууд бэлэдхэжэ байнхай. Совет засагай 50 жэлэй ойтой темээрээ холбоотой 60 ном мүнөө хэблэгдэжэ байнхай. Агуухэ Октябрь болон мүнөөнэй үе сагта социалис революциин үзүүлһэн нүлөөн, поляк-совет харилсаанууд, революцида, мүн граждан дайнда полягуудай хабаадалга тухай, тэрэшэлэн дайнай жэлнүүдтэ, мүн дайнай хойто тээхи үедэ ПНР СССР хоёрой арадуудай хоорондо тогтоһон хани барисаан тухай зохёолнууд Польшын Арадай Республикын хэблэлэй газарнуудай барлан гаргахаар бэлэдхэжэ байһан номуудай дунда бии.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

ҮРЭ ЕХЭТЭЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООН

ГАВАНА. Социалис оронуудай Наукануудай академинүүдэй түлөөлэгшэдэй зүблөөн эндэ болоод дүүрэө. Научна шэнжэлэлгэнүүдые хамтаараа хэхэ, наукын түйлалтануудые арадай ажахыда нэбтэрүүлхэ талаар Кубын Наукануудай академитэй харилсаа холбоо байгуулгада хамаатай олон асуудалнуудые эрдэмтэд зүбшэн хэлсээ. Кубын элдэб научна институдуудтай, Кубын экономикын эгээн шухала һалбаринуудта ерээдүйн эрдэмтэдые бэлэдхэжэ байһан һуралсалай газарнуудтай зүблөөндэ хабаадагшад танилсаа.

1967—1968 онуудта харилсаа холбоотойгоор ажаллаха тухай хоёр талын договорнуудые Кубын Наукануудай академи болон социалис оронуудай наукануудай академи бүхэнэй түлөөлэгшэд зүблөөнэйнгөө түгэсхэлдэ баталһан байна.

Хэдэ хэдэн научна шухала асуудалнуудые хамтаараа шиидхэхэ, Кубын Республикада научна шэнжэлгэнүүдые хүгжөөхэ талаар социалис оронуудай эрдэмтэдэй хани харилсаанай улам үргэжэ байһые зүблөөндэ хабаадагшад хамтынгаа коммюнике соо һаналаа ханангяар тэмдэглэһэн байна.

ХҮДЭЛМЭРЕЗ ТААРУУЛАН ЯБУУЛХА ПРОГРАММА ҺАЙШААГДАБА

ПРАГА. Модоной физико-механическа шанарые туршаха асуудалнуудай талаар СЭВ-тэ хабаададаг оронуудай зүбшэлдөөн декабриин 8-һаа 12 хүрэтэр Братиславада болоһон байна. Энэ зүбшэлдөөндэ Болгариин, Венгриин, Германиин Демократическа Республикын, Польшын, СССР-эй болон ЧССР-эй түлөөлэгшэд хабаадаа.

СЭВ-эй оронуудта, мүн уласхоорондын дүршэлдэ хэрэглэгдэдэг модонуудые туршаха онол аргануудые зүблөөндэ хабаадагшад хэлсэһэн байна. Тэрэнэй үндэһөөр харилсаа холбоотой болохо түсэб зохёогдоо, энэ хүдэлмэри таарруулан ябуулха методическа программа баталан абтаа.

БУДАПЕШТ. Карл Марксын нэрэмжэтэ экономическа институдай студентнэр хэшээлһээ бусажа ябана. Хоёр миллион үлүүтэй хүн — Венгриин хүн зоной табанай нэгэ хуби һуралсадаг юм. Арадай засагай тогтоһоор орон доторхи һурагшадай болон студентнүүдэй тоо найма дахин олон болоо.

МТИ-гэй — ТАСС-ай фото.

ГДР-һээ мэдээсэлнүүд

БЕРЛИН. 1967 ондо эд бараа андалдан абалсаха тухай ГДР СССР хоёрой хоорондо протоколой баталагдаһан тухай Гадаадын болон Германи доторой худалдаа наймаанай министр Х. Зелле Министрнүүдэй Соведэй заседаниин эндэ болоходо мэдээсэл хээ.

Энэ хэлсээн ГДР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ шиидхэхы туһа нэмэри болоно гэжэ Министрнүүдэй Совет тоолоһон байна.

* * *

БЕРЛИН. Партиин ЦК-гай политбюрогой гэшүүн, КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшын орлогшо, Гадаадын хэрэгүүдэй министр Пак Сен Чер түрүүтэй Корейн Ажалай партиин делегацитай СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Г. Матерн, Политбюрогой гэшүүндэ кандидат Г. Аксен уулзаа. Һанамжануудаа мэдэлсэлгын үедэ Германиин нэгэдэмэл социалис партиин бэелүүлдэг политикын шухала асуудалнуудаар айлшадта мэдээсэл хэгдэһэн байна. Корейн Арадай Демократическа Республикын дотоодын болон гадаадын политика тухай Корейн делегациие хүтэлбэрилэгшэ хөөрэжэ үгөө. Хани ёһоной, үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда хөөрэлдөөн үнгэрһэн байна.

Тэмсэжэ байгаа Вьетнамда зорюулагдаһан фотовыставкэ

СОФИ. Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтын байгуулагдаһаар зургаан жэлэй ойтой дашарамдуулагдан, Американ ээрхэг түримхэй ябуулгануудта эсэргүүсэн, вьетнам арадай хэжэ байһан баатарлиг тэмсэлдэ зорюулагдаһан фотовыставкэ Софида нээгдээ.

Ээмдэгшэдһээ Эхэ ороноо сүлөөлхын түлөө вьетнам патриодуудай хэжэ байһан эрэлхэг зоригто тэмсэл олон тоото фотодокументнүүдһээ харагдана.

Выставкэдэ ниислэлэй олониитэ ехэ анхарал хандуулна.

(ТАСС).

„БУРЯАД ҮНЭНДЭ" БЭШЭГДЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„ХЭЗЭЭ БЭЛЭН БОЛОХО ЮМ"

Иимэ гаршагтай бэшэг манай газетын октябриин 14-нэй номерто толилогдоһон байгаа. Тэрээн дотор Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой отара, гүүртэнүүд дээрэ ажалладаг малшадай байра байдалай хүсэд заһабарилагдаагүй, олон дутагдалнуудтай байһан тухай шүүмжэлэгдээ һэн. Энээн тушаа КПСС-эй Загарайн райкомой секретарь В. Возжаев ингэжэ манай редакцида мэдээсэбэ:

«Буряад үнэн» газетэдэ толилогдоһон энэ материал дурсагдаһан колхозой правлениин заседани, мүн партийна эхин организациин бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Статья соо хэлэгдэһэн дутагдалнуудай үнэхөөрөө бии байһаниинь баталагдаба. Эдэниие зайсуулжа, малшадта таатай зохид байра байдал бии болгохо, тэдэнэй ажаһуудалай эрилтые хангаха талаар колхозой правлени, партийна организациин зүгһөө бодото арга хэмжээнүүдые хараалаад, бэелүүлжэ байна.

Ээрын, Дээдэ-Талын хонишодой бригадануудай һуудаг гэрнүүд ондоо тээ урилагдан табигдаа, заһабарилагдаа. Гахайн фермэ дээрэ байрын шэнэ гэр бодхоогдожо байна. Бусад фермэ, гүүртэ, отарануудай малшадай байранууд дулаалагдаа. Малай тэжээл зөөхэ, хорёо хуһамаг сэбэрлэхэ талаар хэмжээнүүд абтаа.

Малшадай бригадануудые кадрнуудаар бүридүүлхэ тушаа асуудал колховой правлени болон партийна бюрогой хамтарһан заседани дээрэ мүн лэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Малай үбэлжэлгые бүрин бэлэдхэлтэйгээр, эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ тухай асуудал Элхиин, Доодо-Элхиин сомоной Соведүүдэй гүйсэдкомуудай заседани дээрэ зүбшэгдэбэ.

МҮРЫСЭЖЭ БАЙГАА ХҮРШЭНЭРТЭМНАЙ

САГЫЕ УРИДЛАН Калангуйска рудоуправлениин горнягууд болон шанаржуулагшад Совет засагай табин жэлэй ойн хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан байна. Түрүүшынь дүн гаргагдаба. Конституциин үдэрэй урда тээхэнэ горнягууд плавикова шпат малтан абаха жэлэйнгээ түсэб дүүргээ.

Калангуйска горнягуудай иимэ амжалта туйлаха ябадалда ажалые научна эмхидхэл туһалһан байха юм.

Шахтада гурбан халаанай оронцо хоёр халаанай хүдэлмэри эмхидхэгдэнхэй. Тиигэжэ горнягуудай бригаданuудта үсөөн хүн ажаллана. Шахтада ажалай бүтээсэ 14,8 процентээр ургаба.

Шанаржуулагшадшье һайнаар хүдэлөө. Табан жэлдэ түрүүшынхиеэ хүдэлжэ эхилһэн Солонеченскэ фабрикада үндэр шанартай концентрат гаргалга богонихон болзор соо шудалагдаһан байна.

СОВХОЗТОЙ МҮРЫСЭДЭГ ЗАВОД Карымска районой Дарһанай горно түхеэрэлгын завод, Дарһанай совхоз—эдэ хоёр түрүү коллектив ехэ Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ мүрысэнэ.

Алдарта ойн урда тээ эдэ хоёр коллектив мүрысөөнэйнгөө дүн гаргаха. Тэрээндэ илагшадтань «Хадуур ба алха» һүлдэ тэмдэгтэй шан барюулагдаха.

ХОНИШО БҮЛЫН БЮДЖЕТ Шилкинскэ районой колхоздо ахалагша хонишон Александр Батуев, тэрэнэй һамган Дарима гэгшэд хүдэлнэ. Энэ жэлдэ тэдэнэр зуун хониин бүриһөө 118 хурьга абажа түлжүүлээ.

Энэ бүлын олзо тон ехэ. Мүнөө абадаг түлбэриһөө гадуур энэ бүлэ ноохо ехээр хайшалһанайнгаа түлөө 363 түхэриг мүнгэ, түл олоор абаһанайнгаа түлөө 33 хони абаа. Тиихэдэ тэдэнэйдэ табан тонно таряан үгтэһэн байна.

АНГАЙ ЗҮРГӨӨР Улаан Сүхын коопзверопромхозой ангуушад бэлэдхэлэй пунктнуудта ангай арһа олоор тушаана. Залуу ангуушан В. Ковалев 16 булга, 120 хэрмэ бараа. Шонуй тосхоной ангуушан М. Климов 14 булга, 310 хэрмэтэй болоо. А. Капустинай звено олзо һайнтай. Тэрэнэй коллектив 50 булга, 1300 хэрмэ тушаагаа.

(«Забайкальский рабочий» газетэ).

АГУУ ОКТЯБРЯАР УРГАҺАН БЭЛИГТЭН

Үнгэрһэн зуун жэлэй һүүлээр ородой хүгжэмшэд Петербургда буряад ба монголой хүгжэмэй культурын талаар арадай инструментнүүдэй түрүүшын коллекци бии болгоһон байгаа. Тэндэ хоёр-гурбан экспонат табигдаһан юм.

Байгалай үмэнэдэхи арадуудай хуушанаи тэдэ инструментнүүд мүнөө үеын экспонадуудтай зэргэлүүлэн табигдаад, Ленинградай театр, хүгжэм, кинематографиин гүрэнэй институдай музейн стендүүд дээрэ горитойхон һуури эзэлнэ. Тэндэ дуушад, хүгжэмшэд, композиторнуудай зурагууд, зүжэгүүдые буулгаһан зураг, дуу ба хатарай ансамблиин наада, мүн аман зохёол шэнжэлэлгэ тухай, режиссёрнууд, хормейстернүүд болон артистнарай ажал харуулһан материалнууд табяатай.

Совет гүрэнэй 50 жэлэй ойдо зорюулагдан олон һонирхолтой материал бэлэдхэгдэнэ. Энэ үедэ национальна советскэ драматургида, хүгжэмдэ, кинематографида зорюулагдаһан ном, суглуулбари бэлэдхэгдээд, хэблэгдэжэ байха юм. Тэрэнэй хуудаһануудта Буряадай түрүүшын оперно драматическа артистнар, хатаршад, режиссернууд тухай бии.

Театр, соёлой ордон, национальна дуу, хатар болон бусадые харуулһан зурагууд хэблэгдэхэ юм.

В. КРИВОШЕИН.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай бүрхэгшэг, урда аймагуудта саһан орохогүй, Хойто аймагуудта саһан орохо, баруун хойноһоо һулаханаар һалхилха. Ахын, Түнхэнэй, Захааминай аймагуудта 25—30, Байгал шадар 15—20, бэшэ нютагуудта 20—25 градус хүйтэн, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 30—32, үдэртөө 20—22 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ.

Декабриин 21—22-ой үдэрнүүдтэ бүрхэгшэг, Байгал шадархи ба хойто аймагуудта үдэрэй эхиндэ багахан саһан орохо, баруун хойноһоо һулаханаар һалхилха. Ахын, Түнхэнэй, Захааминай аймагуудта һүниндөө 37—42, үдэртөө 24—29, Байгал шадар һүниндөө 19—24, үдэртөө—13—18, бэшэ нютагуудаар һүниндөө 29—34, үдэртөө—21—26 градус хүйтэн болохо.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: 60 наһа гүйсэһэнтэй дашарамдуулан Л. И. Брежневтэ Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгохо тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ; СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиһээ; республикын үсэгэлдэрэй һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда: ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг түрүү залуушуулай следһоо;

Гурбадахи хуудаһанда: СССР-эй долоодохи зарлалай Верховно Соведэй хоёрдохи сессиһээ; хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: спортын һонин; соносхолнууд.

ХИЛЫН СААНА ЮУН БОЛОНОБ?

Гэмтэ ябадалые шоо үзэн буруушааха

БРЮССЕЛЬ. (ТАСС). Вьетнамдахи дайн байлдаа болюулхын түлөө тэмсэдэг бүхы хүнүүдтэ, арадууд болон правительствануудта Эб Найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет хандажа, Вьетнамай хүн зондо эсэргүүгээр американ сэрэгэйхидэй хэжэ байһан гэмтэ ябуулгануудые болюулха эрид шанга хэмжээнүүдые абахыень, эдэ ябуулгануудые шоо үзэн буруушаахыень, гэмтэ муухай дайн байлдаа үргэдхэлгые болюулха эрилтэтэйгээр ООН-до, тэрэшэлэн США-гай правительствада болон президент Джонсондо хандахыень уряалаа. Вьетнамай Демократическа Республикын нийслэл Ханойдо американ авиациин зэрлиг муухайгаар доботолһонтой дашарамдуулан, ВСМ-гэй хэһэн мэдүүлгэ соо энээн тухай хэлэгдэнэ.

Р. Рао сүлөөлэгдэбэ

ДЕЛИ. (ТАСС). Индиин Компартиин генеральна секретарь Раджесвар Рао гэгшые 5 мянган рупи барюулгатайгаар хаалтаһаань сүлөөлхэ тухай шиидхэбэри Бихар штадай дээдэ сүүд гаргаа. Рао Муззаффарпур городто декабриин 11-дэ арестовалагдаһан байгаа гээд «Пэтриот» газетэ мэдээсэнэ.

Эм домоор Инди өөһэдыгөө хангаха

ДЕЛИ. (ТАСС). Хайдерабадта гүрэнэй синтетическэ болон химико-фармацевтическэ зүйлнүүдэй завод баригдажа байнхай. Зүүн-Урда Азидахи энэ томо предприятида 16 түхэлэй синтетическэ эм домуудай нэгэн болгошо фенацетин буйлуулан гаргагдадаг болоо. Хайдерабадтахи завод Советскэ Союзай экономическа болон техническэ туһаламжатайгаар баригдажа байнхай.

«Заводой барилгын түгэсхэгдэхэдэ, манай предприятида жэлдээ мянга үлүүтэй тонно синтетическэ эм дом гаргагдадаг болохо. Энэ хадаа эм домоор өөһэдынгөө хэрэглэмжые нилээд ехээр хангаха, мүнөө эм худалдажа абахын тулада гаргашалагдадаг ехэ хэмжээнэй валюта арьбалха арга Индидэ олгохо» гээд заводой директор Р. Бахл мэдээсээ.

Венгриин правительствын мэдүүлгэ

БУДАПЕШТ. (ТАСС). США-гай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй эзэрхэг түримхэй ябуулгын шэнээр шангадхагдажа байһан тухай, Ханойе бомбодолго тухай Венгриин Арадай Республикын правительство мэдэхэдээ, уласхоорондын оршон байдалай түлөө улам бүри ехээр һанаагаа зобожо байна гээд Венгриин правительствын мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Энэ мэдүүлгые МТИ агентство дамжуулаа. США-гай эзэрхэг түримхэй ябуулга ООН-ой Уставые, уласхоорондын ёһо гуримые, Вьетнам тухай уласхоорондын хэлсээнүүдые оройдоошье сахлагүй ябадал болоно. Зэрлиг муухай доботолгонуудаа шангадхахадаа, эзэрхэг түримхэйшүүл өөһэдтөө хизаарлашагүй ехэ харюусалга даажа абана гээд мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Зүүн-Урда Азидахи оршон байдалые бүри шахардуу шанга болгохотоёо хамта тэдэнэр уласхоорондын ехэ тулалдаанай болохо аюул тохёолдуулна.

ВНР-эй правительство хадаа вьетнам арадта венгер арадай талархажа байһан тухай мэдүүлхэ зуураа, эзэрхэг түримхэй ябуулгаяа США дары болюулха, Вьетнамһаа өөрынгөө сэрэгүүдые гаргаха, өөрыгөө тодорхойлхо, хариин хамааралсалгагүйгөөр хуби заяагаа шиидхэхэ талаар вьетнам арадай эрхыень хүндэлхэ тухай эрилтэ хэнэ.

Коммунист хуули гаргалгын суглаанай гэшүүн болобо

ЛОНДОН. (ТАСС). Великобританиин Коммунис партиин Джерси арал дээрэхи организациин секретарь Норман Ле Брок арадай хуули гаргалгын суглаанда һунгагдаһан түрүүшын коммунист болоно.

Ле Брок дайнай үедэ болоһон эсэргүүсэлтын хүдэлөөндэ элитэ ехэ үүргэ дүүргэһэн юм. Францин эрье шадарай энэ бишыхан аралые тиихэ үедэ гитлеровскэ сэрэгүүд эзэмдэһэн байгаа бшуу.

Нацис пленһээ зугадаһан совет солдадуудые абаралгада Ле Брок эсэргүүсэлтын бусад тэмсэлшэдтэй хамта хабаадалсадаг байгаа.

Лётчигууд дуталдана

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Һурган бэлэдхэгдэжэ байһан пилодуудай тооe 50 процентээр олон болгохо гэжэ захираа6 гээд США-гай оборонын министр Роберт Макнамара соносхоо. Энээн тухай АП агентствын корреспондент Вашингтонһоо мэдээсэнэ.

Ерэхэ жэлэй июль һарада Хантертэхи (Джорджи штат) авиабазые хааха гэжэ хараалһан захиралтые Макнамара болюулаа. Энэ бааза болон тэрэ шадарай Форт-Стюартдахи армейскэ баазые пилодуудые бэлэдхэхын тулада хэрэглэхэ байна.

КНР-эй МИД-эй хэблэлэй таһагай эрилтэ

ПЕКИН. (ТАСС). Хитадта байдаг гурбан совет корреспондентдэ декабриин 25 хүрэтэр Хитадһаа гаража ошохо тухай КНР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерство шанга эрилтэ хээ. Энэ эрилтые КНР-эй МИД-эй хэблэлэй таһагые даагшын орлогшо Чэнь Вэй-фань СССР-эй хэрэгүүдээр КНР-тэ байдаг саг зуурын этигэмжэтэ Ю. И. Раздуховта дамжуулһан байна.

Хитадтахи «Агуу ехэ пролетарска соёлой хубисхал тушаа али бүхы худал хуурмаг хардалгануудые» совет корреспондентнүүд хээ гэһэн хэбэртэйгээр өөрынгөө эрилтые тайлбарилхадаа, Хитадай МИД-эй түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

ВЬЕТНАМАЙ ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКА. Американска авиациин таһалгаряагүй доботолбошье, Вьетнамай таряашад барайгарай баян ургаса туйлаад, тэрэнээ хаһа саг соонь хуряагаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Тхань-Май» гэжэ кооперативай таряашад шэнэ ургасынгаа барайгарые поли дээрэһээ онгосонуудаар, ябаган тэргээр зөөнэ. Кооперативай таряашад мүнөө жэл 5000 гаран тонно барайгар хуряажа абаа.

ВИА—ТАСС-ай радиофото.

НФО-гой 6 жэлэй ойдо

УРДА ВЬЕТНАМАЙ ПАТРИОДУУДАЙ ДАЙШАЛХЫ МАНЛАЙ

Зургаан жэлэй урда тээ 1960 оной декабриин 20-до хэдэн политическэ болон шажанай организацинуудай түлөөлэгшэд Учредительнэ конгрессдэ сугларжа, Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтын (НФО) байгуулагдаһан тухай соносхоо һэн.

НФО-гой байгуулагдахада Урда Вьетнамай арадай национально-сүлөөрэлгын тэмсэлэй шэнэ шата захалжа, ажалшадай олооро политическэ ябуулга болон зэбсэгтэ тэмсэл эдэбхитэйгээр хэхэ ябадалда эхи табяа һэн. Национальна фронтын гол зорилгонууд тэрэнэй программа соо найруулан хэлэгдэнхэй. Холбоото Штадуудай колониальна засаг түрые унагааха, демократическа засаг түрэ, бэеэ даанхай экономико байгуулха гэжэ энэ программа соонь хараалагданхай юм.

Национальна фронтые эмхидхэн байгуулга 1962 оной февраль-мартда болоһон НФО-гой нэгэдэхи съезд дээрэ түгэсхэгдөө һэн. Хүтэлбэрилхы орган—Центральна Комитет Вьетнамай национальна сүлөөрэлгын түлөө тэмсэлдэ мэдээжэ хабаадагша адвокат Нгуен Хыу Тхо толгойлогшотойгоор съезд дээрэ һунгагдаһан байгаа. НФО-гой хоёрдохи съезд 1964 оной январь һарада сүлөөлэгдэһэн районуудай нэгэндэ боложо, ороной бүхы патриотическа хүсэнүүдтэй харилсаа холбоо үргэдхэхэ, американ интервентнүүдтэ эсэргүү тэмсэлдэ улам нягтаар нэгэдэн жагсаха талаар шэнэ зорилгонуудые хараалһан байгаа.

Ороной бүхы ажал эрхилдэг хүн зониие түлөөлдэг гуша шахуу политическэ болон ниитын организацинууд мүнөө үедэ НФО-до ородог. Арадай-революционно парти — Урда Вьетнамай хүдэлмэришэн ангиин болон ажалшадай парти фронтын хүтэлбэрилхы хүсэн болоно. Патриотическа үзэлтэй национальна буржуазиие нэгэдүүлдэг демократическа парти, таряашадай ассоциаци, эхэнэрнүүдэй союз, залуушуулай союз болон бусад хэдэн олон организаци фронтын составта ородог.

Хойто талада 17-дохи параллельһээ эхилээд, урда талада Камау хушуун хүрэтэрхи сүлөөлэгдэһэн районуудые НФО хинажа байдаг. Мүнөө фронтын хиналта доро байдаг Урда Вьетнамай газарай табанай дүрбэн хуби дээрэ арба миллион хүн зон ажаһуудаг. Национальна фронт эдэ районуудта социальна шэнэ ажабайдалай үндэһэ һуури байгуулаа, демократическа шэнэдхэлгэнүүдые үргэнөөр хээ. Нютагуудта өөрын захиргаанай олон тоото комитедүүд байгуулагданхай. Эдэ комитедүүд американ авиациин зэрлиг муухайгаар бомбододог байбашье, хүдөө ажахые дэбжээлгэтэй, гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын болон бусад асуудалнуудтай холбоотой хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлдэг юм. Национальна фронт хадаа сүлөөлэгдэһэн районуудта эдэ жэлнүүдтэ аграрна реформо хээ, хоёр миллион га эдлүүриин газарые таряашадта дамжуулан үгөө. Хүдөө ажахын ерээдүйн үндэһэ һуури болгошо харилсан туһалалсалгын бригаданuудта гурба миллион таряашан нэгэдэнхэй. Бүхы дээрээ 300 мянга шахуу гектар шэнэ газар хахалагдаа. 2.000 үлүүтэй километр утатай уһалууриин һубаг ханаабууд малтагдаа. Өөһэдэйнь захиргаанай комитедүүдэй хэмжээнүүдые абаһанай ашаар Урда Вьетнамай түбэй болон баруун талын хубинуудта дунда зэргээр гектар бүриһөө 3 тонно барайгар хуряажа абтана. Тиихэдэ Сайгоной туһамаршадай правительствын хиналта доро байдаг районуудта барайгарай ургаса тонно хахадһаа дээшэ гарадаггүй юм.

Гэгээрэлэй талаар ехэ хубилалта болоо. Энэ жэлэй эхин багаар сүлөөлэгдэһэн районуудта 4,5 мянга гаран һургуули хүдэлжэ, тэдээндэ хахад миллион үхибүүд һурадаг байгаа. Мүнөө үедэ һургуулиин наһанай үхибүүдэй 70—90 процентнь һургуулинуудта ябадаг. НФО-гой хиналта доро байдаг газар дээрэ 36 бага үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд ажаһуудаг. Хэрбээ эдэнэрэй нэгэниинишье өөрын үзэг бэшэггүй байгаа һаа, мүнөө фронтын хүсэлэл оролдолгын ашаар 17 үндэһэ яһатан үзэг бэшэгтэй болоо. Хада уулануud болон ой тайгануудта багшанар-һайн дуратан ерэжэ, наһа гүйсэһэн хүн зоной дунда үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал усадхаха кампани амжалтатайгаар үнгэрнэ.

Сүлөөлэгдэһэн районуудтахи арадай элүүрые хамгаалга горитой амжалта туйлаа. Мүнөө провинци, уезд, община бүхэндэ больница, госпиталь болон медицинскэ пунктнууд бии. Сүлөөлэгдэһэн районуудай газар дээрэ 3,5 мянган докторнууд болон фельдшернүүд хүдэлнэ.

Урда Вьетнамай ой тайгануud соо кинематографи бүри һаяхан бии болоо гэбэшье, сүлөөрэлгын хүсэнүүдэй байгуулһан документальна фильмүүд Урда Вьетнамһаа ондоо тээгүүршье үргэнөөр мэдээжэ болонхой. Провинци бүхэндэ стационарна, нүүдэл киноустановконууд бии. Национальна фронт 40 газетэ, 17 журнал, 40 информационно бюллетень гаргадаг. 1960 оной декабрьда байгуулагдаһан «Освобождение» гэжэ радиостанци үдэр бүри хэдэн дамжуулгануудые хэжэ, Урда Вьетнамай патриодуудай тэмсэл тухай һүүлшын һонинуудые мэдээсэдэг.

Сүлөөрэлгын армиие байгуулха тухай декрет Национальна фронтын шухалын шухала документнүүдэй нэгэн болоно. Партизануудай түрүүшын отрядуудһаа байгуулагдаһан энэ армиин саг үргэлжын частьнууд американ интервентнүүдые, тэдэндэ туһалагшадые һүрдүүлдэг ехэ хүсэн болонхой. Сүлөөрэлгын армитай шэрүүн шанга байлдаануудые хэхэдээ, интервентнүүд хүндэ хүшэр хохидолдо ородог. Энэ хадаа шэнэ шэнэ частьнуудые байлдаанда оруулхыень американ командованиие баадхадаг байха юм. Мүнөө Урда Вьетнамда 370 мянга шахуу американ, 50 мянга гаран Урда Корейн, Австралиин, Филиппинэй, Шэнэ Зеландиин солдадууд бии. Тэрээнһээ гадна, Сайгоной туһамаршадай правительствын арми американ империалистнуудта алба хэдэг. Тиимэһээ сэрэгүүдэйнгээ тооe һаяын саг соо 500.000 хүн хүрэтэр олон болгохые Пентагон һанаашална.

Дүүрэхэеэ байгаа 1966 он америкынхидтэ ехээр диилдэлгын жэл болоһон байна. Американ түсэбүүдэй бурууталга бороогой ородог үеын дүүрэхэ багаар, октябрь һарада тон эли тодоор харагдаа. Сүлөөлэгдэһэн районуудта үргэнөөр доботолхо эрхэ байдал бии болгохо гэжэ Пентагоной хэһэн һэдэлгэ таһалдуулагдаһан байгаа. Энэ үе соо Урда Вьетнамай сүлөөрэлгын арми американ сэрэгүүдэй томо хүсэнүүдэй доботолгонуудые сухарюулхаһаа гадна, дайсанда хэдэ хэдэн хүсэтэ сохилтонуудые хээ. Эдэ байлдаануудай үедэ патриодууд американ аэродромуудта 20 гара дахин амжалтатайгаар доботолжо, 600 шахуу американ самолёт болон вертолёдые усадхаа. Партизанай частьнуудтай холбоотойгоор сүлөөрэлгын арми дайсанда хэдэн арбаад сохилтонуудые гэнэдхээн хэһэн байха юм.

Ноябрьда бороо хурагүй үе эхилээ. Сүлөөлэгдэһэн районуудые америкынхидэй улам шангаар бомбододог болобошье, Урда Вьетнамай патриодууд дайшалхы ябуулгануудые эдэбхитэйгээр хэжэ, эзэмдэгшэдтэ хүндэ хүшэр хохидол ушаруулжал байһаар. Жэшээлхэдэ, ноябрь һарада болоһон шанга байлдаануудай үедэ американ сэрэгүүдэй олон частьнууд гарһаа гаргагдаһан байха юм. Тайнинь провинцида 1-дэхи, 25-дахи ябаган сэрэгэй дивизинүүд, 196-дахи ябаган сэрэгэй бригада нилээд ехэ хохидолдо ороһон байна. Плейджеренгдэ Америкын ябаган сэрэгэй 4-дэхи дивизи ехээр сохюулаа. Ядрангын нугада нэгэдэхи авиамобильна дивизи ехээр үнгүүлһэн байна. Хуурай үе сагай эхилхэдэ америкынхидэй «һөөргэдэн доботолго» гэдэгые хэхэдэнь, Урда Вьетнамай патриодуудай туйлаһан түрүүшын илалтанууд тушаа «Освобождение» гэжэ агентствын толилһон коммюнике соо нигэжэ тэмдэглэгдэнэ. Энэ үе соо Урда Вьетнамай сүлөөрэлгын арми 11.400 дайсанай солдадые усадхаа. Тэдэнэй дунда 5.700 американ солдат, 388 Урда Корейн хүлһэншэд бии. Элдэб түхэлэй 70 самолёт буудуулжа унаһан гү, али аэродромууд дээрээ усадхагдаһан байна. Долоон судна уһанда шэнгээгдээ.

Вьетнамай асуудал шиидхэхэ тушаа НФО-гой баримталдаг зүб зүйтэй хараа бодолые бүхы түрүү хүн түрэлтэн дэмжэнэ. Энэ хараа бодолынь 1965 оной мартын 22-то фронтын хэһэн мэдүүлгэ соо найруулан хэлэгдэнхэй.

Национальна фронт һүүлэй жэлнүүдтэ хэдэн арбаад ороной правительствануud болон организацинуудтай харилсаа байгуулаа. Советскэ Союз, ГДР, Чехословаки, Алжир, Куба болон бусад олон оронуудта өөһэдынгөө түлөөлэлгын саг үргэлжын зургаануудые байгуулаа.

Урда Вьетнамай патриодуудтай аха дүү ёһоор талархадаг совет хүнүүд сүлөөрэлгын түлөө тэдэнэй хэдэг баатарлиг тэмсэлые хүсэдөөр дэмжэдэг. Советскэ Союзай Коммунис парти, правительство болон арад «американ империалистнуудта эсэргүүсэн тэмсэжэ байһан Урда Вьетнамай арадта хүсэтэ дэмжэлгэ, угаа ехэ туһаламжа үзүүлээ үзүүлнэшье», Урда Вьетнамай арад болон НФО совет хүнүүдэй энэ дэмжэлгые үндэрөөр сэгнэнэ гээд НФО-гой ЦК-гай Президиумэй түрүүлэгшэ Нгуен Хыу Тхо һаяхан онсолон тэмдэглэһэн байна.

Л. НОСЫРЕВ.
(ТАСС).

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

ШУХАЛЫН ШУХАЛА ДОКУМЕНТ

КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй шиидхэбэри бүхы дэлхэй дээрэ ехээр һонирхогдоо. СССР-эй уласхоорондын политика, коммунис хүдэлөөнэй нягта жагсаалай түлөө КПСС-эй тэмсэл тухай Пленумэй тогтоол мүнөөнэй эрхэ байдалда эгээн ехэ анхарал хандуулхаар, шэнжэлэн шудалхаар шухалын шухала документ болоно гэжэ тоологдоно.

Коммунис хүдэлөөнэй нягта жагсаалай түлөө КПСС-эй шууд сэхэ тэмсэл аха дүү партинуудай газетэнүүдээр үндэрөөр сэгнэгдэнэ. Социализмын оронуудай жагсаалые болон хүсэ шадалые мүнөө хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр бэхижүүлхэ, социалис гүрэнүүдэй хоорондохи политическэ болон экономическа харилсаа холбооe хүгжөөхэ, хүдэлмэришэн ангиин уласхоорондын һанал нэгэдэлгые батадхаха шухала гээд «Нойе цайт» (ГДР) гэжэ газетэ лаблан бэшэнэ. «Империализмда эсэргүү тэмсэлдэ нэгэдэн жагсаха эрилтэ уласхоорондын шахардуу шанга байдалһаа уламжалан табигдана» гээд Италиин коммунистнуудай орган болгошо «Унита» газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Коммунис хүдэлөөе нягтаар жагсааха хэрэгтэ Пленумэй тогтоолой тусгаар шухала удха шанартай байһые Польшын, Венгриин, Болгариин, Чехословакиин, Монголой болон бусад олон газетэнүүд онсолон тэмдэглэнэ. Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй уласхоорондын зүблөө зарлахада таарамжатай эрхэ байдал мүнөө бии болоо гэжэ бусад аха дүү марксистско-ленинскэ партинуудай һанамжалдаг һанамжые КПСС-эй зүбшөөһэндэ Чилиин компартиин ЦК-гай орган болгошо «Сигло» газетэ анхаралаа хандуулна.

Баатарлиг вьетнам арадта али бүхы туһаламжа үзүүлхээр Советскэ Союзай шиидэнги байһые дэлхэйн бүхы хэблэл дахяад онсолон тэмдэглэнэ.

КПСС-эй таатай, гүнзэгыгөөр бодомжологдоһон ябуулгануудые манай парти үндэрөөр сэгнэнэ. Эдэ ябуулганууд уласхоорондын бүхы коммунис хүдэлөөнэй талаар ленинскэ партиин интернациональна ехэ харюусалгатай байһыень харуулжа үгэнэ гээд Чехословакиин «Нова мысль» гэжэ журнал мэдүүлнэ.

ҺҮҮЛШЫН «АТЛАНТИЧЕСКА СУГЛААН» ПАРИЖДА БОЛОБО

Хойто атлантическа союзай соведэй сессидэ энэ союзда ородог оронуудай сэрэгэй, дипломатическа болон финансова түлөөлэгшэд үнгэрэгшэ неделидэ Парижда һүүлшынхиеэ суглараа. НАТО-һаа Франциин гараһанһаа уламжалан, Хойто атлантическа союзай сэрэгэй болон политическэ штабквартиранууд һаяар Голланди болон Бельгидэ зөөлгэгдэхэ гэжэ мэдээжэ. «Парижда дахяад заседаниинуудаа хэхэеэ болиһоноо НАТО ехээр шаналана» гээд Хойто атлантическа союзай соведэй сессиин декабриин 15-да нээгдэхэдэ Голландиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Лунс хэлэжэ, бултанайнгаа һанамжые элирхэйлэн мэдүүлһэн байна.

Мүнөөнэй сесси эгээн лэ богонихон байгаа: оройдоол хоёр үдэрэй турша соо үргэлжэлөө. Гэбэшье атлантическа союзда ородог оронуудай дунда элдэб ондо ондоо һанамжануудай гарадаг байһые сесси бүри элеэр харуулаа. Сессиин урда тээ, мүн тэрэнэй үедэ хуулита болон юрын уулзалганууд, зүбшэлнүүд баруун оронуудай министрнүүдэй хоорондо ходоо болодог юм. Урда Вьетнамда ээлжээтэ аяншалгадаа гараад ябаһанаа Париж сэхэ ерэһэн США-гай гүрэнэй секретарь Дин Раск илангаяа ехэ эдэбхи үүсхэл гаргана. Раск өөрынгөө зорилгые нюугаагүй, Вьетнамда США-гай хэжэ байһан дайн байлдаае атлантическа союзнигуудай «бүри ехээр дэмжэдэг» болохые туйлаха хүсэлэнтэйб гээд тэрэ мэдүүлээ. Парижай хэблэлдэ мэдээжэ болоһон мэдээнүүд дээрэһээ хаража үзэхэдэ, Раскын гуйлтые США-гай Европодохи ханинар оройдоошье һайшаагаагүй....

Зүүн болон баруун оронуудай хоорондохи харилсаан «бодото байдал дээрэ шухалын шухала һууринуудай нэгые эзэлнэ» гээд Хойто атлантическа союзай соведэй сессиин пленарна заседани дээрэ Кув де Мюрвиль мэдүүлээ. Уласхоорондын оршон байдалай хүгжэлтэһөө уламжалан, Франци зохихо тобшолол хээ. Тэрэ хадаа шахардуу шанга байдал һуларуулха, зүүн оронуудтай харилсаа холбоо байгуулха зорилго табина. Эдэ оронуудтай али бүхы харилсаагаа заһаруулан һайжаруулха тухай мүнөө хэлэгдэнэ гээд тэрэ онсолон тэмдэглээ.

Бельгиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Пьер Армель дурадхал оруулжа, ехэ шуугяа татаа. НАТО-гай мүнөөнэй байгууламжые хубилгаха, Хойто атлантическа союзай үг зорилгыешье хубилгаха шухала гэжэ тэрэ хэлээ.

Уласхоорондын эб найрамдалда аюултай сэрэгэй эзэрхэг түримхэй машина байһан зангаараа атлантическа бүлэглэл үлөө гэжэ мүнөөнэй сесси мүн лэ харуулһан байна. НАТО-гай «ядерна түсэблэлгын бүлэг» гэдэгые байгуулха гэһэн шиидхэбэри ехэ аюултай. Энэ бүлэгтэ США, Англи болон Италиһаа гадна, Баруун Германи оролсохо ёһотой. Энэ хадаа НАТО-гай «олон талын хабаадалгатай ядерна хүсэнүүд» болон «атлантическа хүсэнүүд» гэдэгүүдые байгуулха түсэбэй буруу һүрэһэнэй һүүлээр боннско сэрэгэйхидые ядерна стратегида хабаадуулха гэһэн шэнэ һэдэлгэ болоно гээшэ.

Бүлэглэлэй гэшүүн оронуудай сэрэгэй гаргашануудай саг үргэлжэ нэмэжэл байлга энээн тухай гэршэлжэ үгэнэ. «Шахардуу шанга байдал һулараа гэжэ НАТО-гай гэшүүн оронуудай политическэ ажал ябуулагшадай хэлэдэг болобошье, 1966 ондо эдэ оронуудай сэрэгэй гаргаша эрид ехээр нэмээ» гээд Франс Пресс агентство тэмдэглэнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ эдэ гаргашанууд 74 миллиард тухай доллар байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 82 миллиард үлүүтэй доллар болоо.

КИЗИНГЕРЭЙ ПРОГРАММА ШЭНЭ БЭШЭ

ФРГ-гэй шэнэ канцлер Кизингер Баруун Германиин бундестагай заседани дээрэ декабриин 13-да үгэ хэлэжэ, дотоодын болон гадаадын политикын асуудалнуудаар боннско шэнэ правительствын саашадаа баримталхые һанаашалжа байһан хараа шэглэл тушаа тусхай мэдүүлгэ хээ. Энэ мэдүүлгэ дотор «хүлеэгдээгүй юумэ» хэлэгдэхэгүй гээд Баруун Германиин зарим газетэнүүд урда тээнь уридшалан һануулһан байгаа. Теэдшье шэнэ юумэн оройдоошье хэлэгдээгүй.

Зүгөөр «зүүн хүршэнэртэеэ харилсаагаа һайжаруулхые» эрмэлзэхэбди, тэрэшэлэн «ФРГ-гэй засагаархидай болон Германиин нүгөө хубиин засагаархидай хоорондо холбоо байгуулха» шухала гэжэ Кизингерэй программна мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Иимэ мэдүүлгые Бонной политикада тусхай алхам урагшаа хэгдэбэ гэжэ тооложо болохо байгаал даа. ФРГ-гэй болон социалис оронуудай хоорондохи харилсаа һайжаруулхые Баруун Германиин олонхи хүн зон хүсэдэг юм. Тюбингиндэхи олониитын һанамжые мэдэдэг институдай һаяхан соносхоһоной ёһоор ФРГ-гэй асуугдаһан зоной 85 процентнь Советскэ Союзтай «эбтэй болгдоо һаань, баясаха байгаа бшуу». Гэбэшье Кизингерэй правительственна мэдүүлгэ соо дурдагдаһан эдэ «шэнэ» заабаринуд элдэб эсын эрилтэнүүдэй табигдаһан дээрэһээ үнэндөө ямаршье удхагүй болоно.

Үнэндөө газарай талаар урда мэтэ эрилтэнүүдые хэдэг, дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр тогтоһон. Потсдамска хэлсээгээр батадхагдаһан хилэнүүдые мэдэрхэһээ арсадаг байһан аад, боннско правительство «зүүн хүршэнэртэеэ харилсаагаа яажа һайжаруулха» гэжэ бодомжолно гээшэб? Холбоо байгуулга «Германиин хоёрдохи гүрэниие мэдэрһэн ябадал болохогүй» гэжэ баталан хэлэдэг аад, ГДР-тэй хайшан гээд «холбоо» байгуулхые Кизингер хүсэнэб? Атомна зэбсэг тухай асуудалда тогтоходоо, боннско канцлер нигэжэ мэдүүлээ. Манай правительство «атомна зэбсэгтэй болохые эрмэлзэнэгүй». Зүгөөр боннско шэнэ правительствын хэһэн зарим алхамууд НАТО-гаар дамжуулан гү, али баруун оронуудай ямар нэгэн «хамтын» атомна хүсэнүүдээр дамжуулан, атомна зэбсэгтэй болохые боннско правительство эрмэлзэхэ гэжэ эли боложо үгэнэ.

Тиимэ болохолоороо, Кизингерэй мэдүүлгын энэ хубинь Бонной мүнөө хүрэтэр бэелүүлдэг үһөө нэхэхэ, милитарис политикаһаа арсаха һанаашалгын оройдоошье хэгдэдэггүй байһые гэршэлэн харуулна.

Мэдүүлгын дотоодын политическэ асуудалнууд тушаа хуби соо нигэжэ хэлэгдэнэ. Баруун Германида экономическа доройтолгын болохо аюул бии. «Гайтайхан байдалай тохёолдоһые» экспертнүүдэй шэнжэлэлгэ харуулаа гээд тэрэ хэлэһэн байна. Тиихэтэй хамта Баруун Германиин финансова байдал һайжаруулхын тулада налог дээшэлүүлхэ, социальна тэдхэмжэдэ зорюулагдадаг гаргашые бага болгохо гэжэ Кизингер дурадхаа. Сэрэгэй ехэ бюджет хубилгагдаха ёһогүй гээд канцлер хэлэһэн байна. Энэ хадаа дайн сэрэгтэ бэлэдхэлгын бүхы гарза гаргашые ажалшадай хүзүүн дээрэ тохохо гэһэн ябадал болоно гээд мэдүүлгын энэ хубиие Германиин Компартиин нэгэдэхи секретарь Макс Рейман тайлбарилһан байна.

Тиимэ болохолоороо, боннско шэнэ правительствын программын энэ хуби хадаа правительствада социал-демокрадуудай хабаадалга Бонной мүнөө хүрэтэр бэелүүлдэг политикые ехээр хубилгаха ябадалда хүргэжэ шадахагүй гэжэ харуулна. Правительственна декларациие бодото хэрэг дээрэ бэелүүлгэ ямар байхаб гэжэ саашадаа харагдахал байха.

И. ЛАПИЦКИЙ,
Ю. ЛОПАТИН,
А. РАЧКОВ.
(ТАСС).

Манай адрес, телефонууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора — 23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата — 27-37, отделов: сельскохозяйственный — 47-59, 35-14, промышленный —48-89, 33-61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни —40-49, идеологический — 24-74, 60-21, советского строительства и быта — 34-93, рабселькоров и писем — 25-41, 38-30, информации—34-05 и перевод—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-02178. Зак. № 1167.